

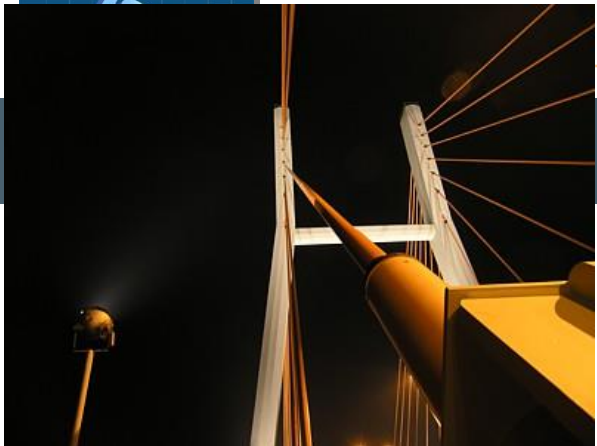
Modelowanie Dyskretne

Wstęp i motywacja

Prof. dr hab. inż. **Łukasz Madej**
Katedra Informatyki Stosowanej i Modelowania
Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej

Budynek B5
p. 716
lmadej@agh.edu.pl
home.agh.edu.pl/~lmadej

Metale

Kompozyty

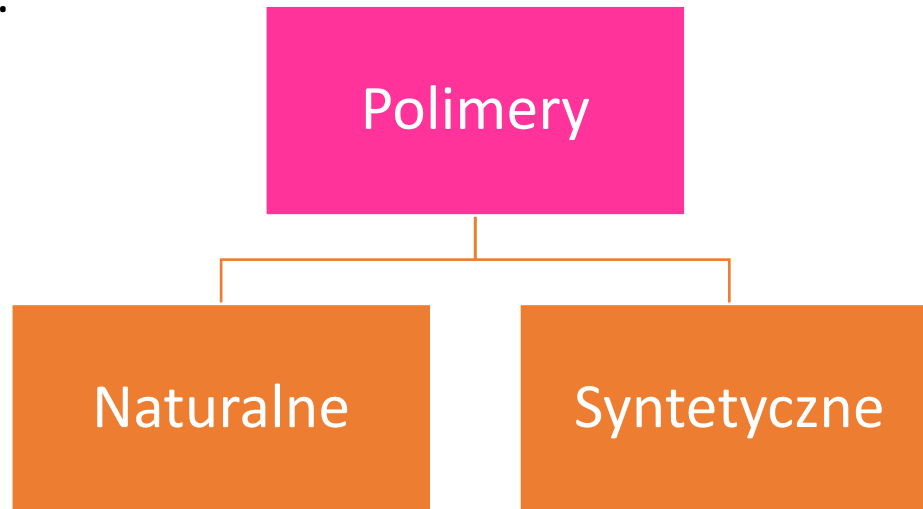
Ceramika

Polimery

Polimery - substancje chemiczne, materiały organiczne tworzone przez C, H i inne pierwiastki niemetaliczne. Zbudowane są z cząsteczek o długich łańcuchach utworzonych z merów.

Polimery naturalne są jednym z podstawowych budulców organizmów żywych.

Polimery syntetyczne są podstawowym budulcem tworzyw sztucznych, a także wielu innych powszechnie wykorzystywanych produktów chemicznych takich jak: farby, lakiery, oleje przemysłowe, środki smarujące, kleje itp.

Właściwości:

- dobra odporność na korozję,
- mała przewodność cieplna
- i elektryczna,
- mała gęstość,
- możliwe własności termoplastyczne

Wybrane polimery

- polietylen (PE) – folie,
- polipropylen (PP) – wykładziny, rury, pojemniki, zabawki
- polistyren (PS) – tworzywo konstrukcyjne, kruche ale wytrzymałe na zgniatanie
- poli(tereftalan etylenu) – (PET) – plastikowe butelki,
- poli(chlorek winylu) (PCW, PVC) - panele podłogowe, rurki i węże, składnik klejów i lakierów
- nylon – liny i sztuczne włókna
- kauczuk syntetyczny – cała grupa polimerów o własnościach elastycznych
- polilaktyd (PLA) – biodegradowalny - medycyna, druk 3D, produkty jednorazowe.

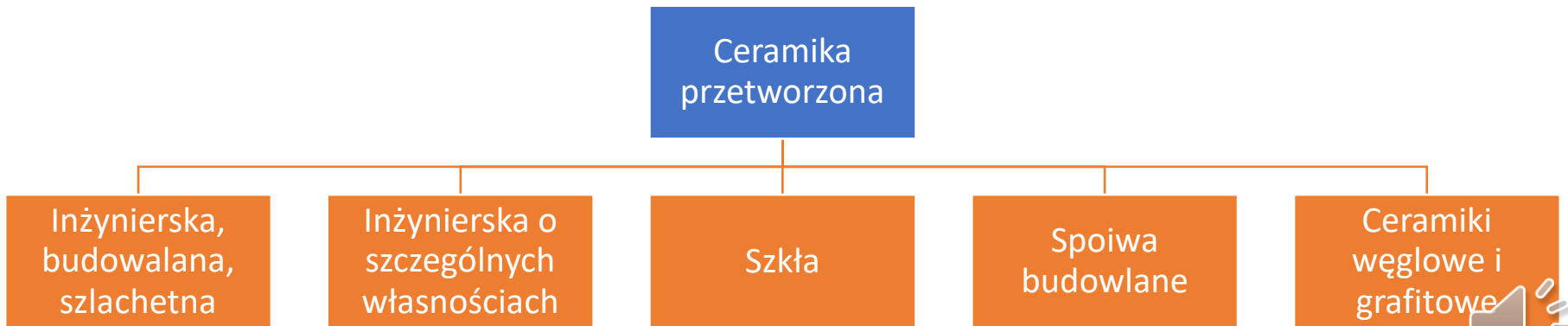

Materiały ceramiczne - wszystkie tworzywa i wyroby nieorganiczno-niemetaliczne, w trakcie otrzymywania których istotnym procesem jest obróbka cieplna w temperaturze powyżej kilkuset stopni Celsjusza.

Materiały bazują na wiązaniach jonowych. Głównie są to tlenki lub związki z C,N,P i S.

W wysokich temperaturach zachodzi zjawisko spiekania, w wyniku którego otrzymuje się materiał o pożądanej gęstości, znacznie mniejszej od gęstości surowca, ze względu na usunięcie wody podczas obróbki termicznej.

Niektóre wyroby ceramiczne po wypaleniu pokrywa się szkliwem.

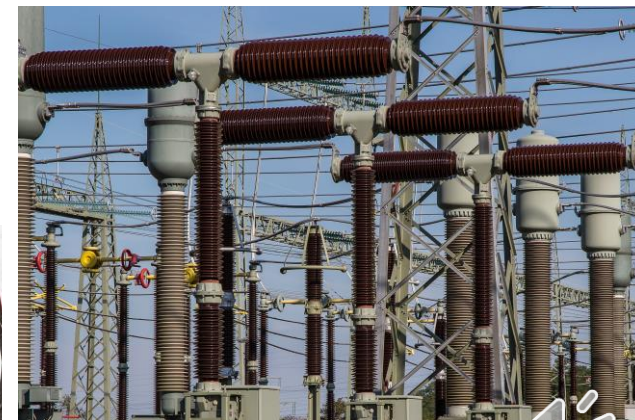
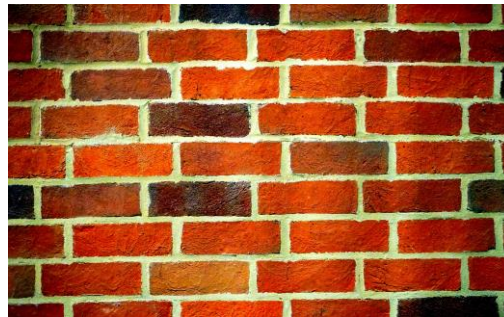
Właściwości:

- odporność na działanie wysokich temperatur,
- odporność na działanie czynników chemicznych,
- dobre właściwości mechaniczne,
- dobre właściwości dielektryczne i izolacyjne
- duża twardość (odporność na ścieranie, ognioodporność).

Cermika powstaje z:

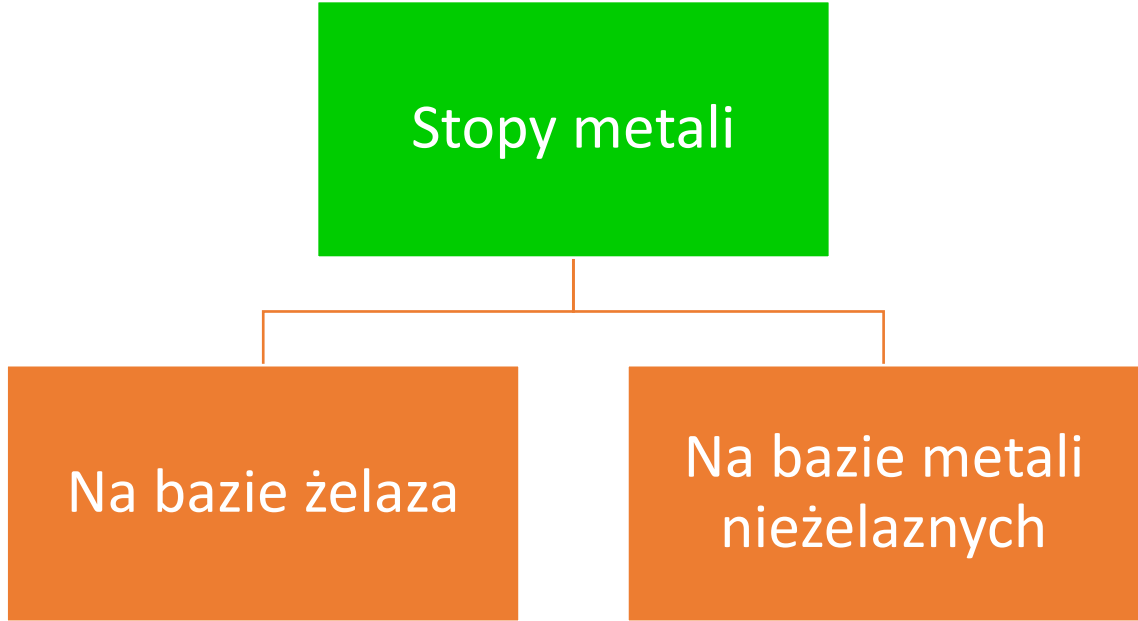
- gliny,
- kwarcu,
- skalenia,
- kaolinitu,
- tlenków glinu, tytanu, cyrkonu i innych pierwiastków,
- węglików,
- borków,
- azotków,
- siarczków.

Metale – materiał, najczęściej krystaliczny z wiązaniami metalicznymi (z 103 pierwiastków aż 80 należy do tej grupy).

Stop metali - tworzywo o właściwościach metalicznych, w którego strukturze metal jest osnową, a poza nim występuje co najmniej jeden dodatkowy składnik, zwany dodatkiem stopowym. Dodatki są wprowadzane w celu poprawienia wytrzymałościowych właściwości materiału.

Właściwości:

- plastyczność
- sprężystość
- dobre przewodnictwo elektryczne oraz ciepłe
- nieprzezroczystość
- metaliczny połysk
- duża wytrzymałość mechaniczna
- łatwość obróbki

Stop metali

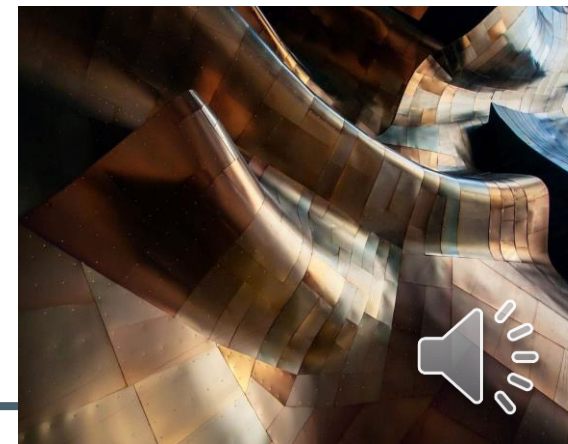
- stopy żelaza z węglem
- stopy aluminium
- stopy magnezu
- stopy miedzi
- stopy niklu
- stopy ołowiu
- stopy rtęci

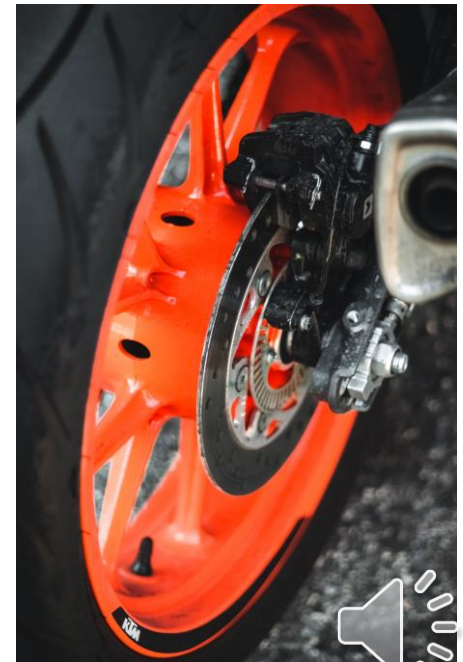
Materiały konstrukcyjne stosowane w budownictwie i architekturze

Przemysł samochodowy

Przemysł maszyn ciężkich

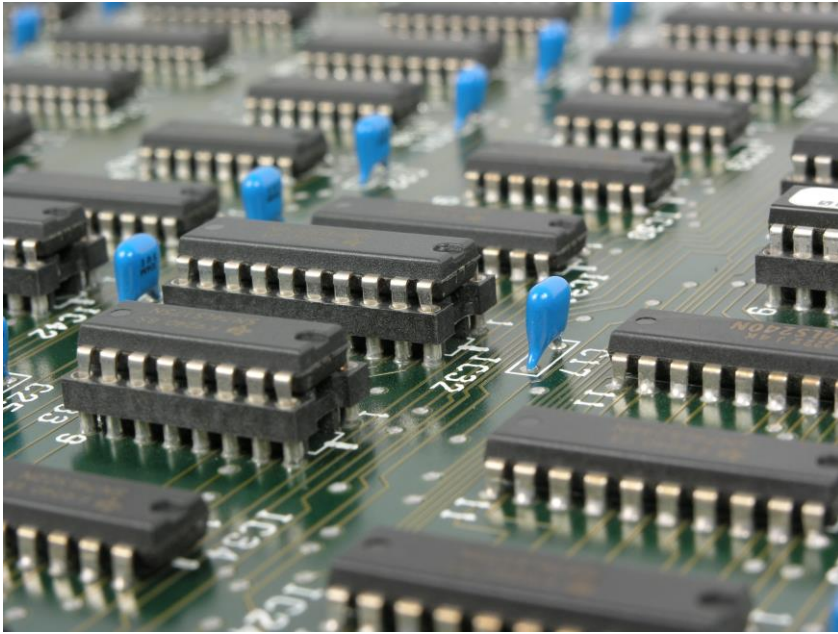
Przemysł lotniczy i kosmiczny

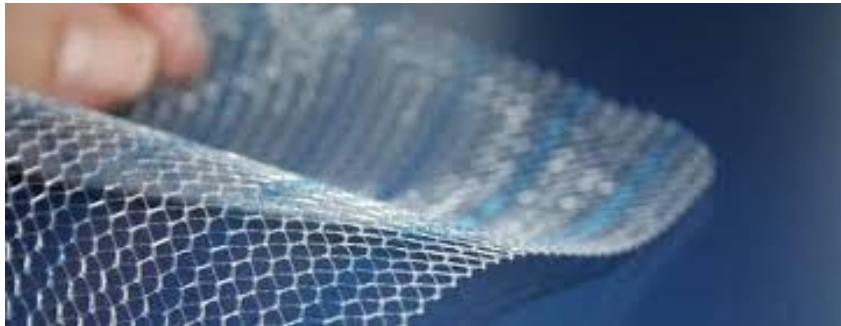

Elektronika

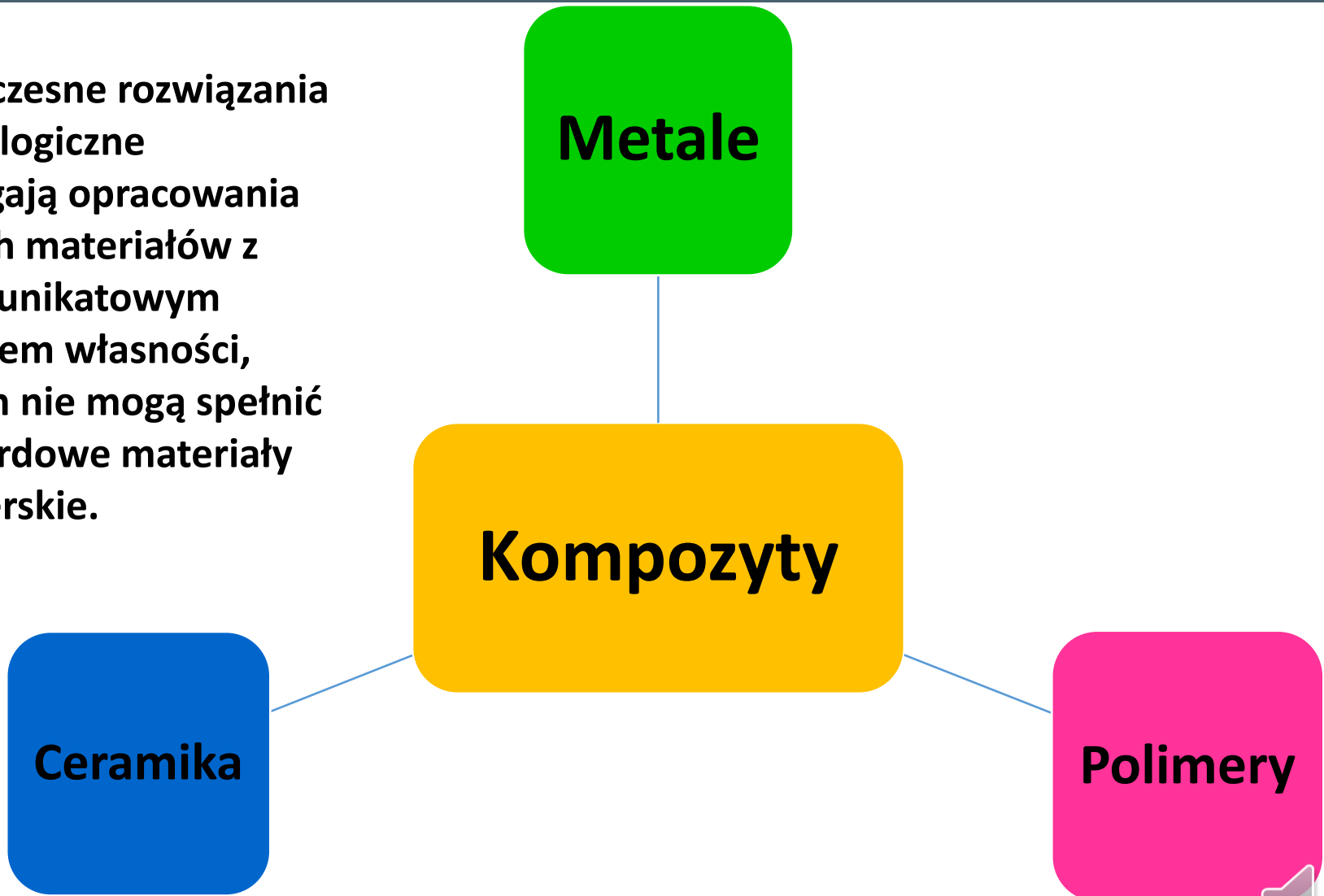

Medycyna

Współczesne rozwiązania technologiczne wymagają opracowania nowych materiałów z często unikatowym zestawem własności, których nie mogą spełnić standardowe materiały inżynierskie.

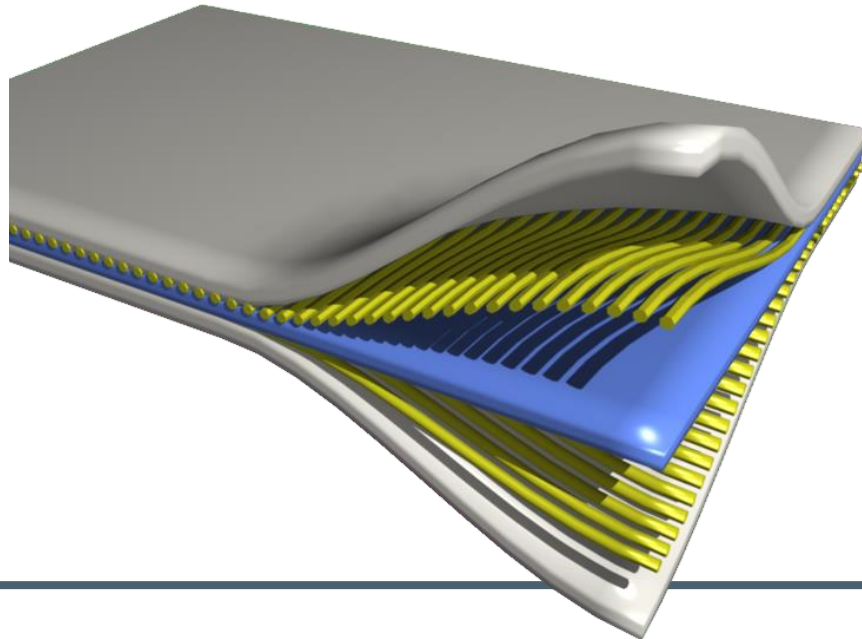

Materiał kompozytowy (kompozyt) – materiał o strukturze niejednorodnej, złożony z dwóch lub więcej komponentów (faz) o różnych właściwościach.

Właściwości kompozytów nigdy nie są sumą czy średnią właściwości jego składników.

Najczęściej jeden z komponentów stanowi lepiszcze, które gwarantuje jego spójność, twardość i elastyczność, a drugi, tzw. komponent konstrukcyjny zapewnia odporność na ściskanie/rozciąganie.

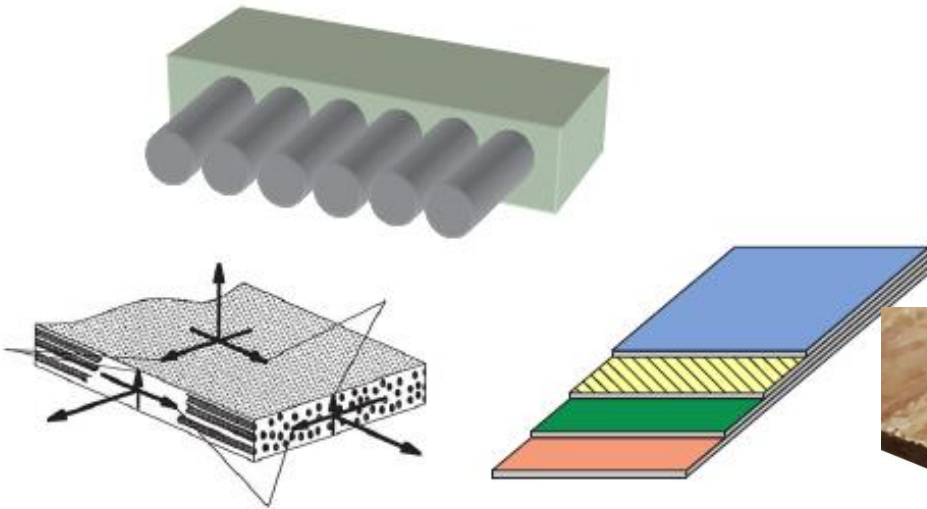

kompozyty strukturalne – zbudowane z ciągłych struktur komponentów konstrukcyjnych – warstwy (np. sklejka), pręty (np. żelbet) lub regularne struktury trójwymiarowe np. przypominające plaster miodu,

laminaty – składają się z włókien zatopionych w lepiszczach – w zależności od sposobu uporządkowania włókien rozróżnia się taśmy jednokierunkowe – włókna ułożone w jednym kierunku – tkaniny kompozytowe – w dwóch prostopadłych kierunkach – maty – krótkie nieuporządkowane włókna, np. pykret,

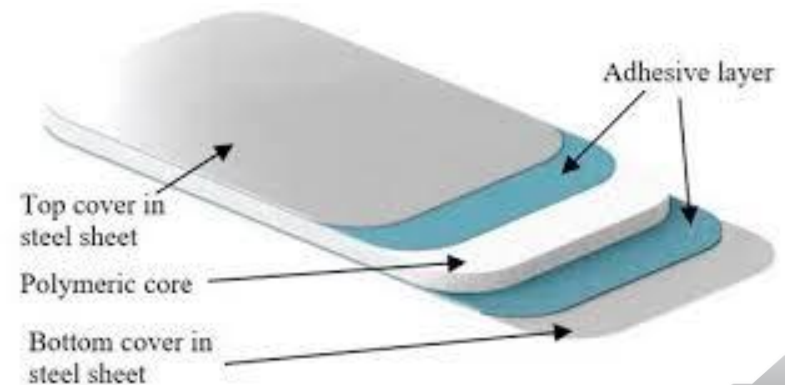
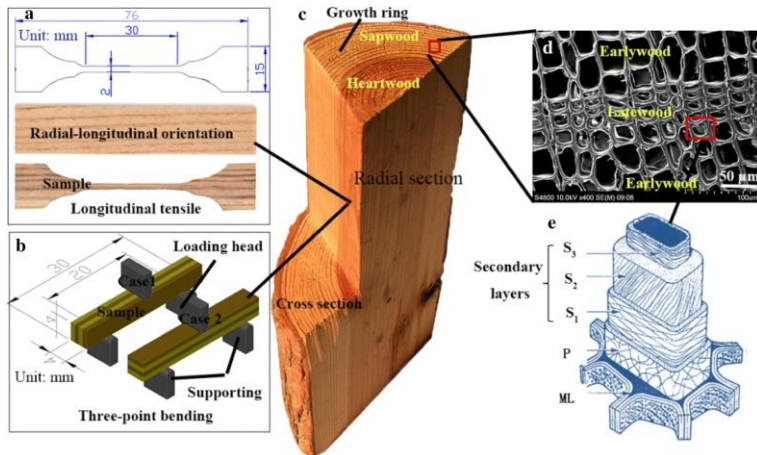

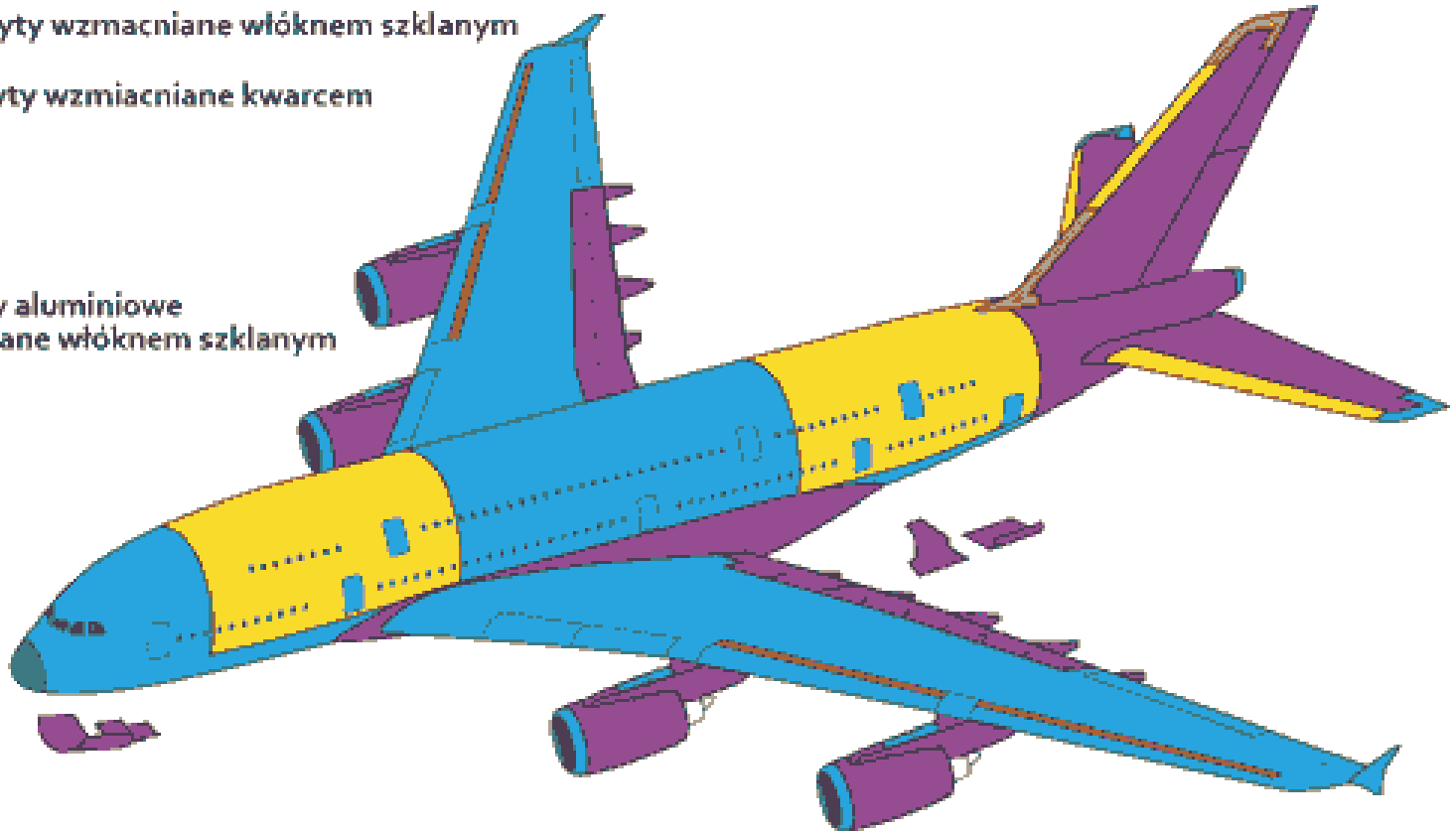
mikrokompozyty i nanokompozyty – regularna struktura dwóch lub więcej składników jest zorganizowana już na poziomie nadcząsteczkowym – tego rodzaju kompozyty występują w organizmach naturalnych – np. drewno – jest rodzajem mikrokompozytu, w skład którego wchodzi zorganizowane w skręcone pęczki włókna celulozowego, „sklejone” ligniną – współcześnie próby sztucznego otrzymywania tego rodzaju kompozytów są prowadzone w ramach badań nanotechnologicznych,

stopy strukturalne – które są rodzajem stopów metali, metali z niemetalami, polimerów między sobą oraz polimerów z metalami i niemetalami o bardzo regularnej mikrostrukturze – przykładem tego rodzaju kompozytu jest stal damasceńska i duraluminium.

- Kompozyty wzmacniane włóknem szklanym
- Kompozyty wzmacniane kwarcem
- CFRP
- Metal
- Laminaty aluminiowe wzmacniane włóknem szklanym

CRFP - Tworzywo sztuczne wzmocnione włóknem węglowym

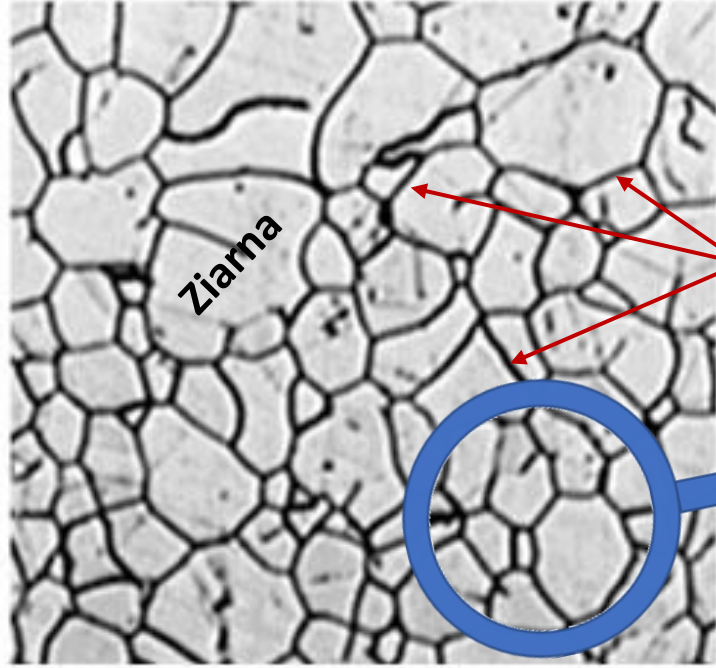

Metale

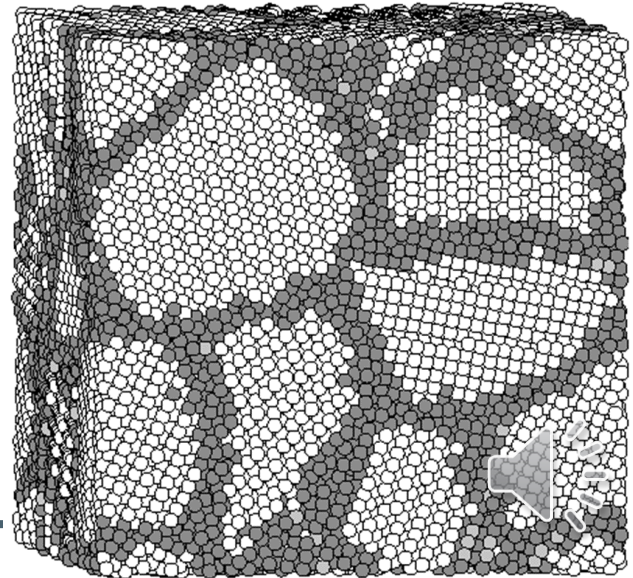

Skąd biorą się ich własności? Dlaczego zachowują się w określony sposób?

Granice ziaren

Wiązania między atomami:

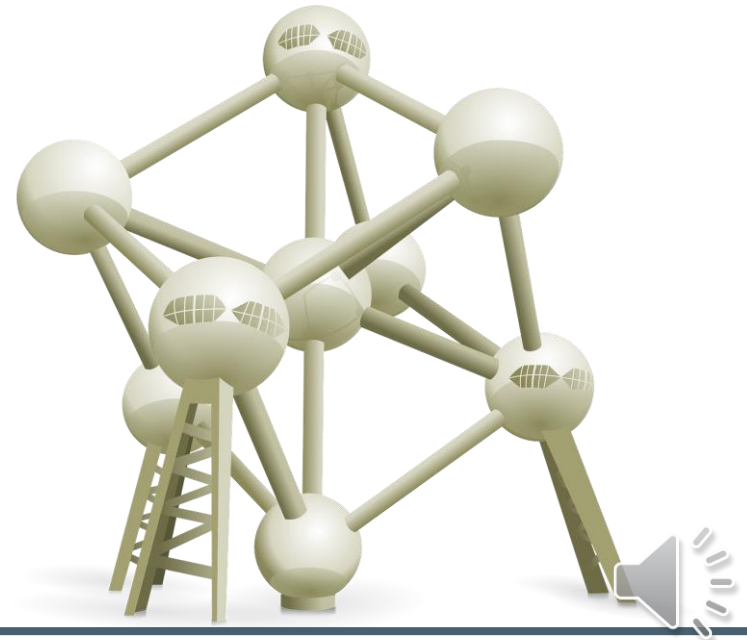
jonowe

kowalencyjne

metaliczne

Van der Waalsa

- 7 układów krystalograficznych
- 14 typów sieci (Bravais'go)

7 układów krystalograficznych

14 typów sieci (Bravais'go)

układ regularny
 $a = b = c$
 $\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$
 np. NaCl

układ tetragonalny
 $a = b \neq c$
 $\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$
 np. Hg(CN)₂

układ heksagonalny
 $a = b \neq c$
 $\alpha = \beta = \gamma = 120^\circ$
 np. PbI₂

układ rombowy
 $a = b \neq c$
 $\alpha = \beta = \gamma \neq 90^\circ$
 np. NaNO₃

układ trygonalny
 $a \neq b \neq c$
 $\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$
 np. K₂Cr₂O₇

układ jednoskośny
 $a \neq b \neq c$
 $\alpha = \gamma = 90^\circ \neq \beta$
 np. K₃[Fe(CN)₆]

układ trójskośny
 $a \neq b \neq c$
 $\alpha \neq \beta \neq \gamma \neq 90^\circ$
 np. CuSO₄ · 5H₂O

Układ regularny
 P, F, I

Układ heksagonalny
 H

Układ tetragonalny
 P, I

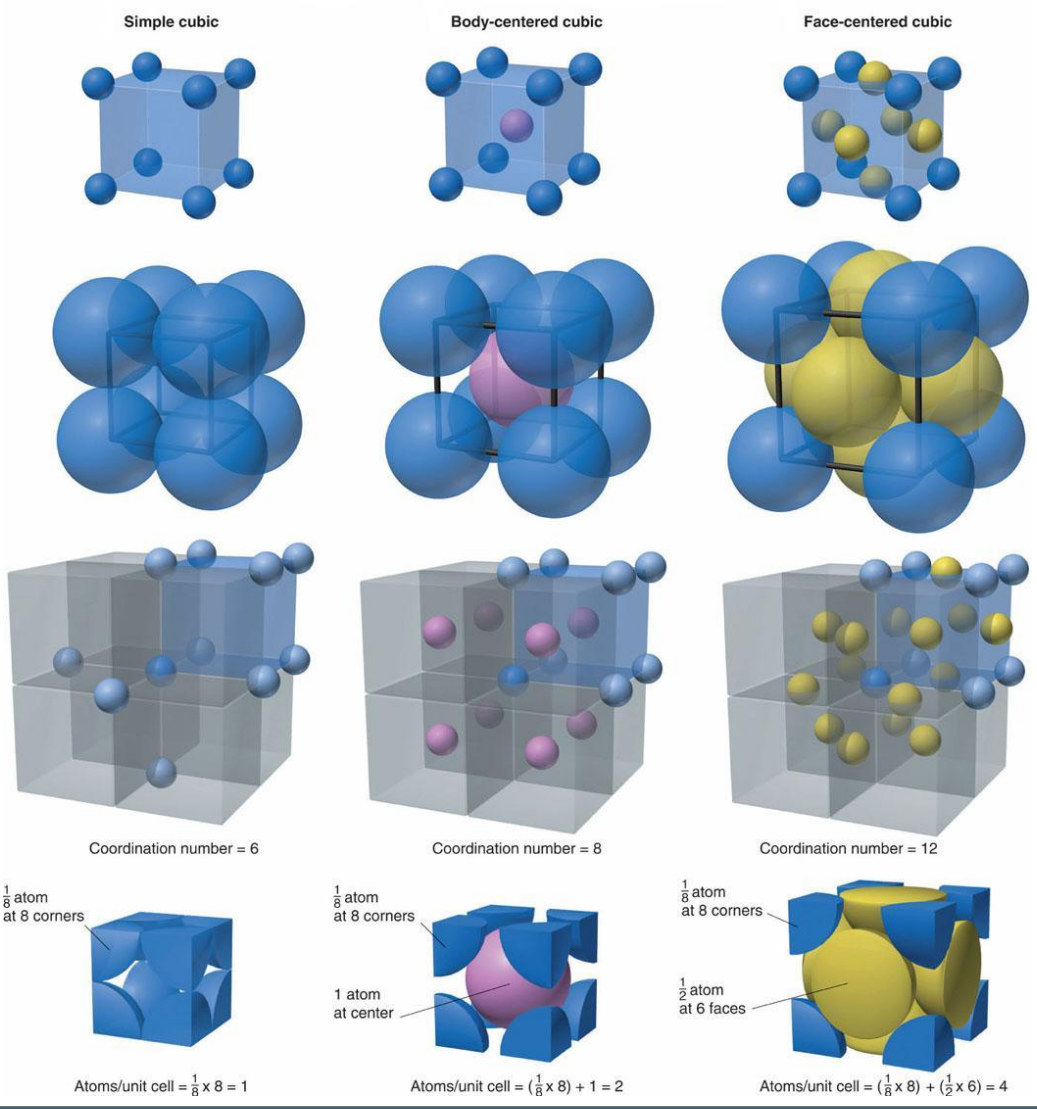
Układ trygonalny (romboedryczny)
 R

Układ rombowy
 P, C, F, I

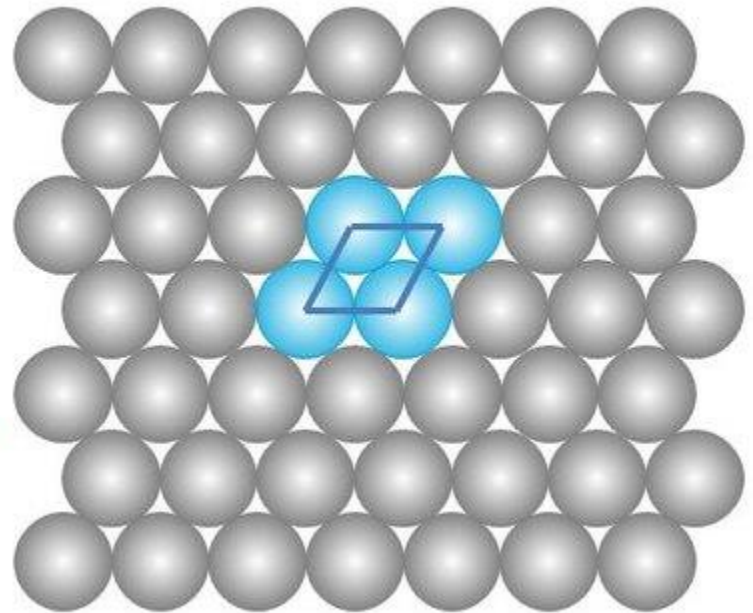
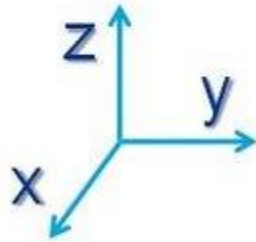
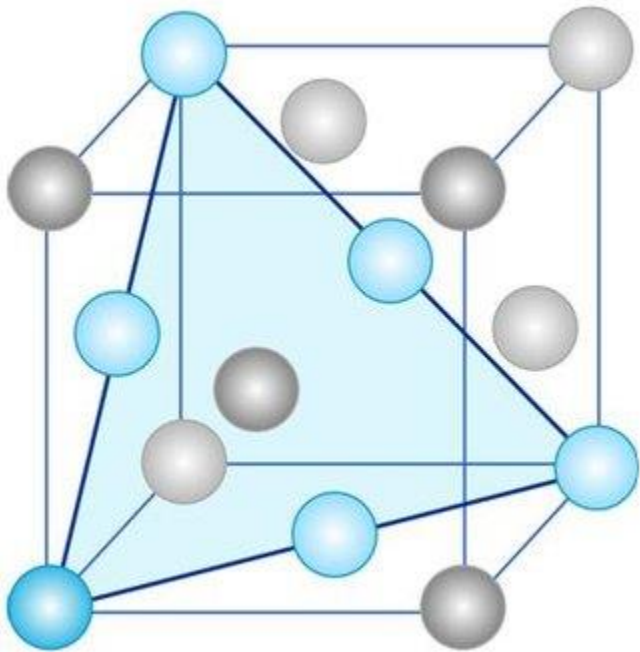
Układ jednoskośny
 P, C

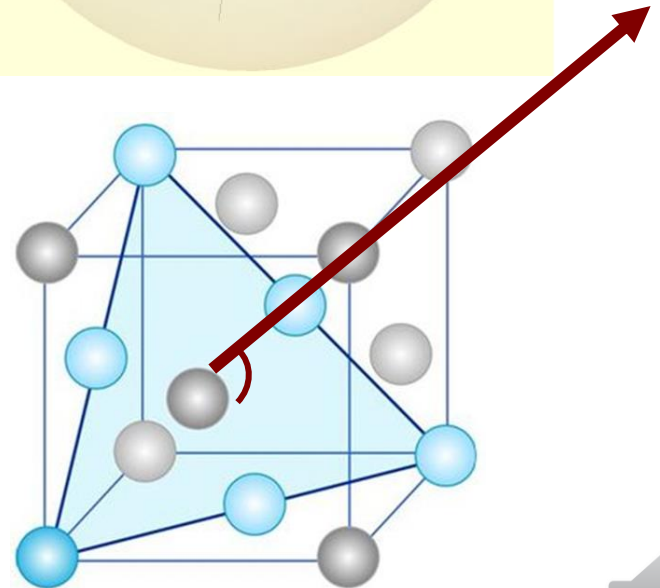
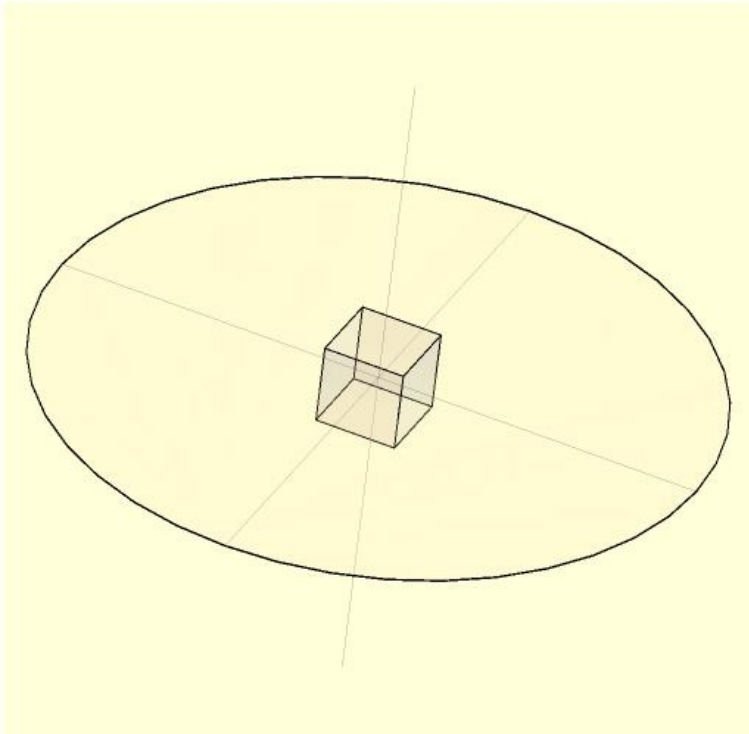
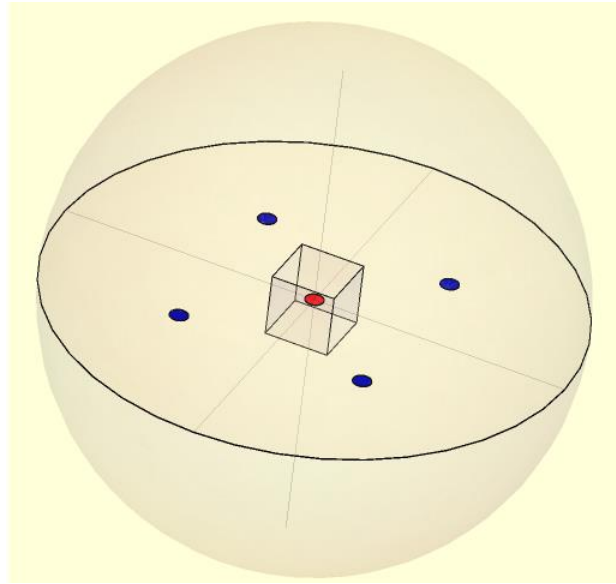
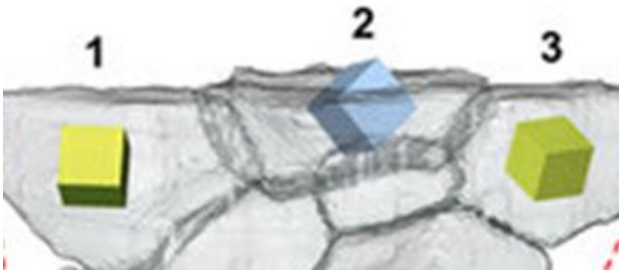
Układ trójskośny
 P

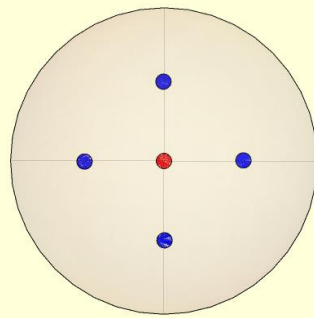
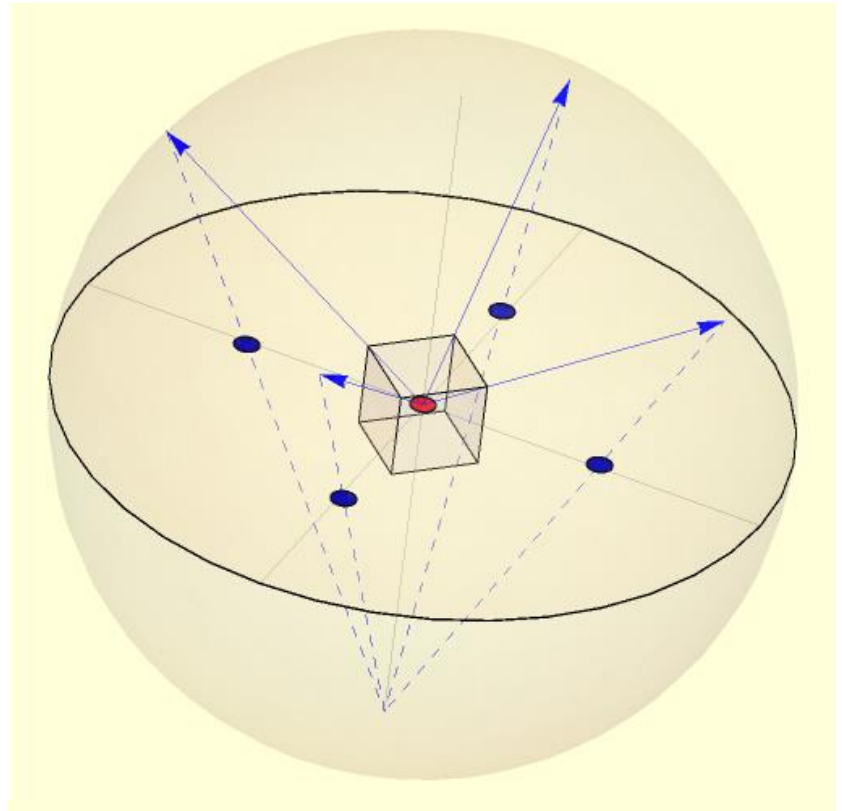
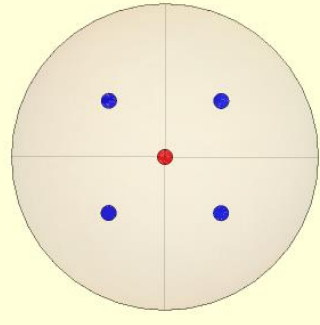
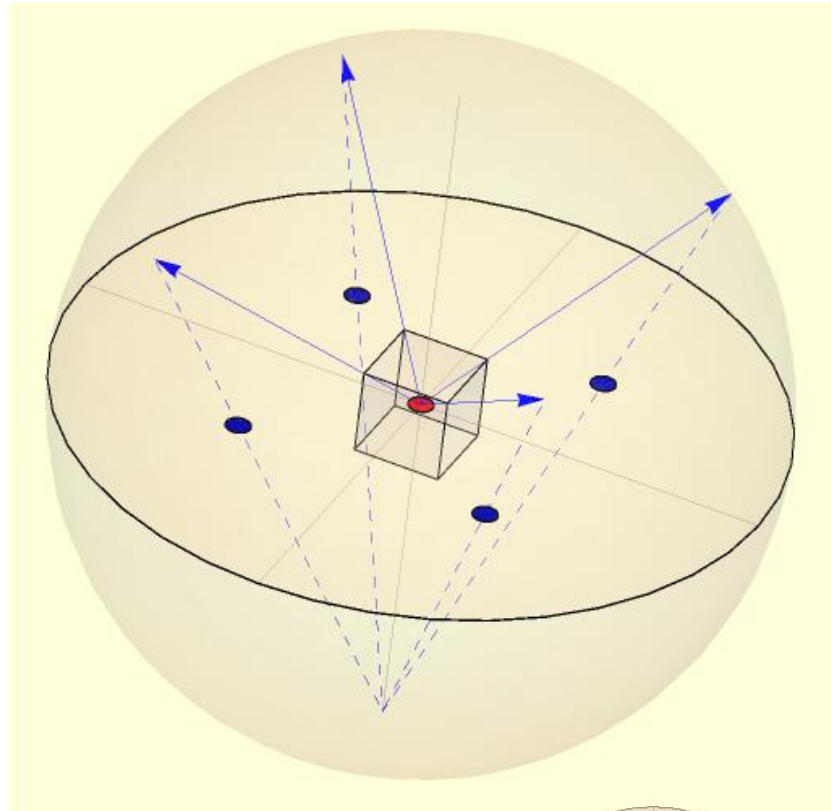

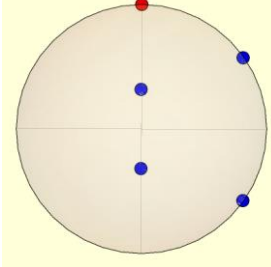
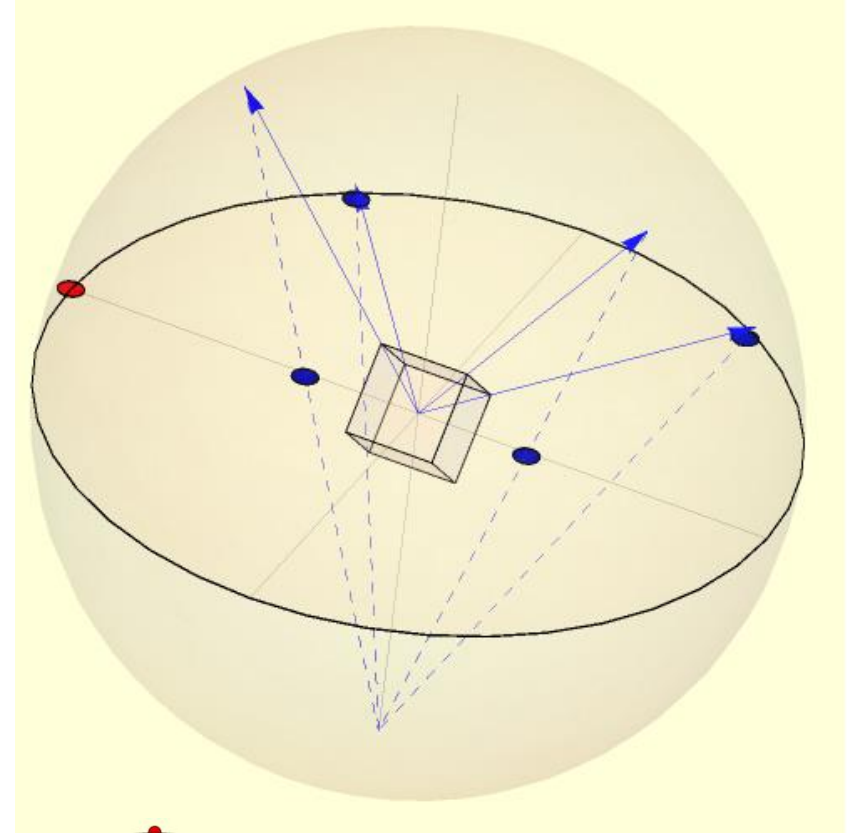
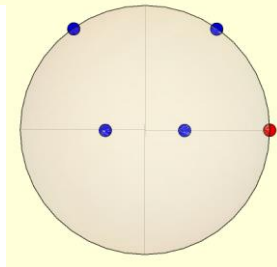
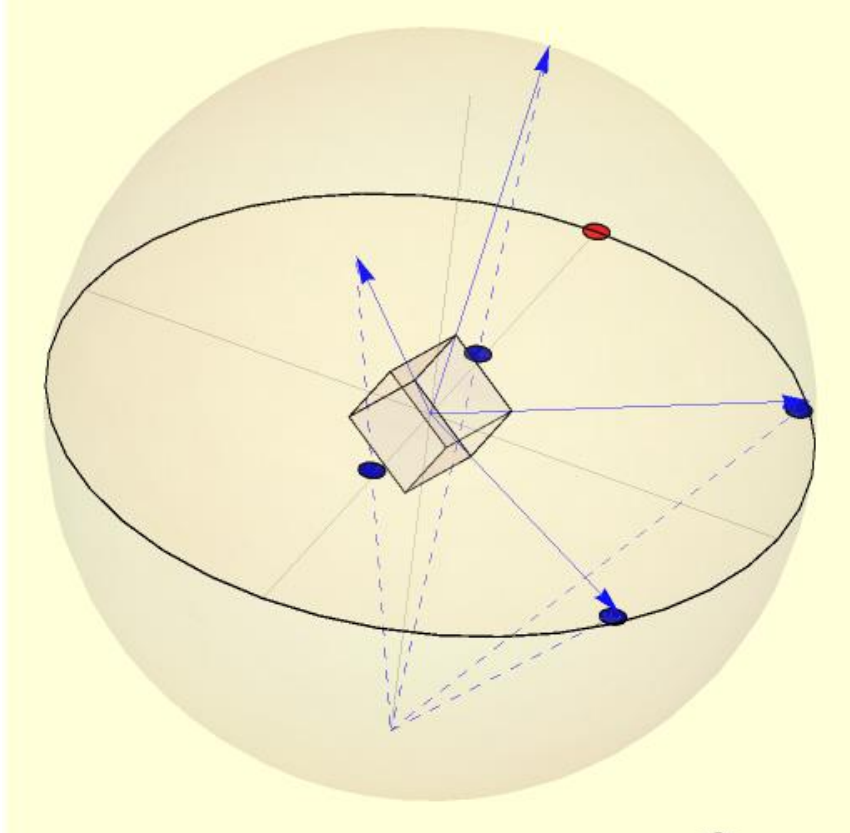
What gives metals their strength?

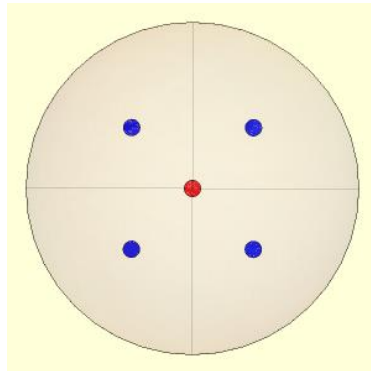
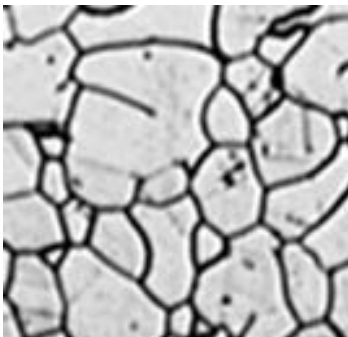
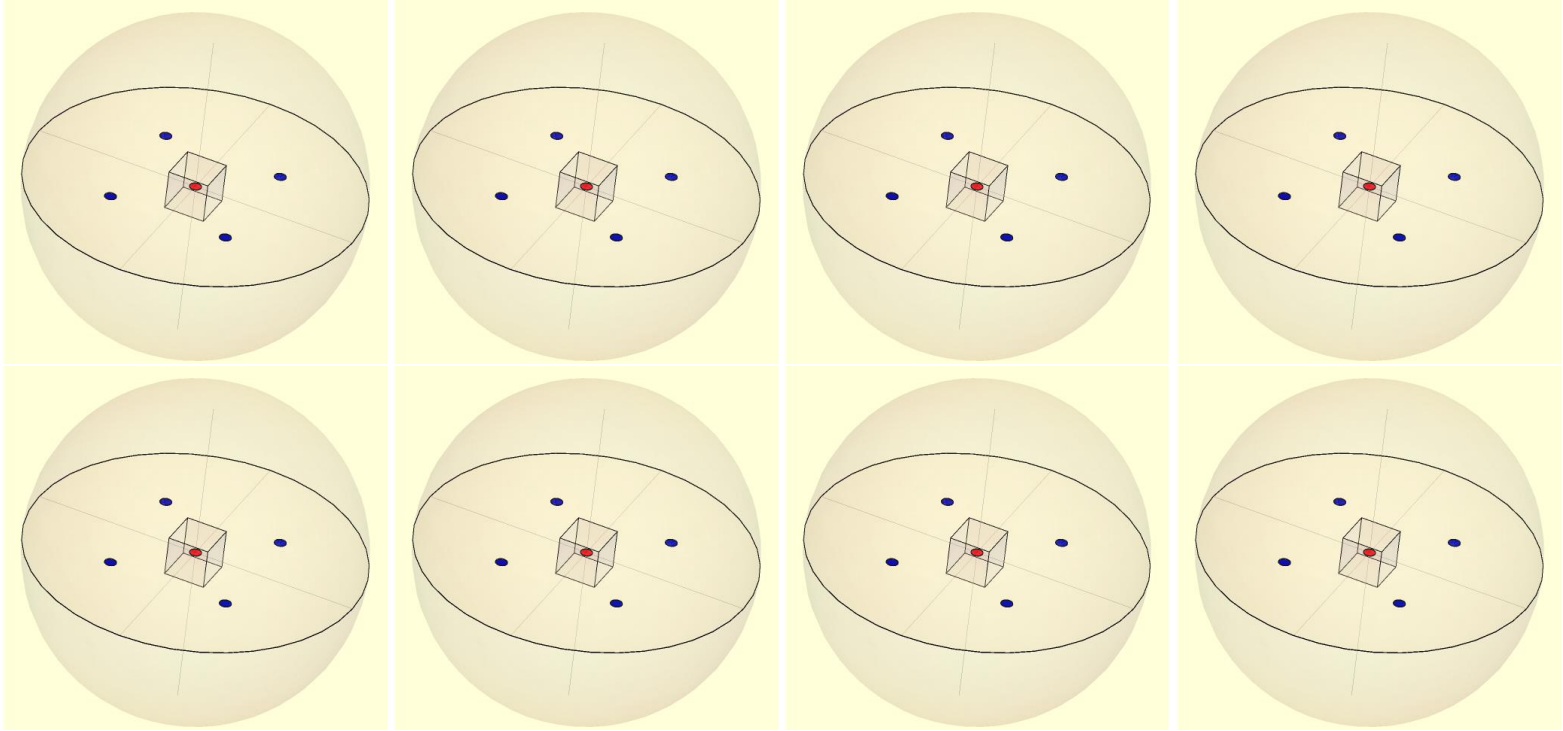

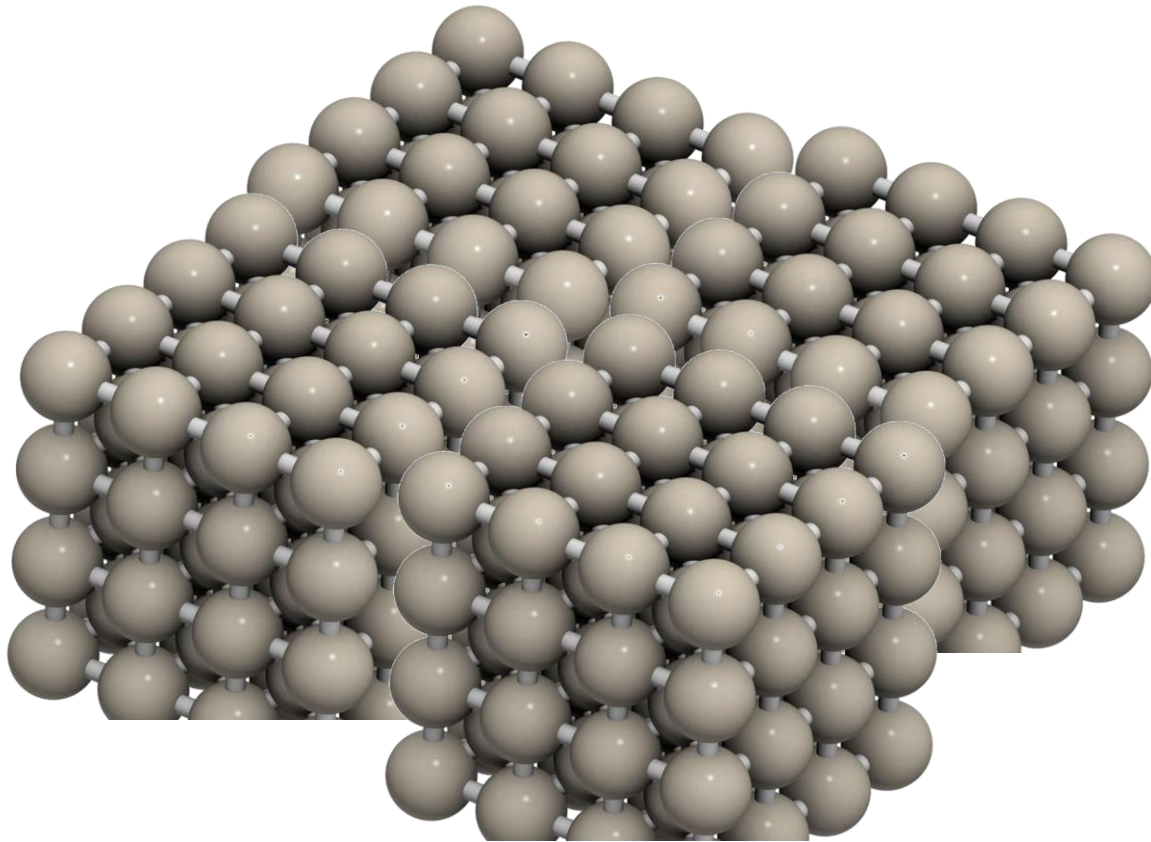

8 ziaren

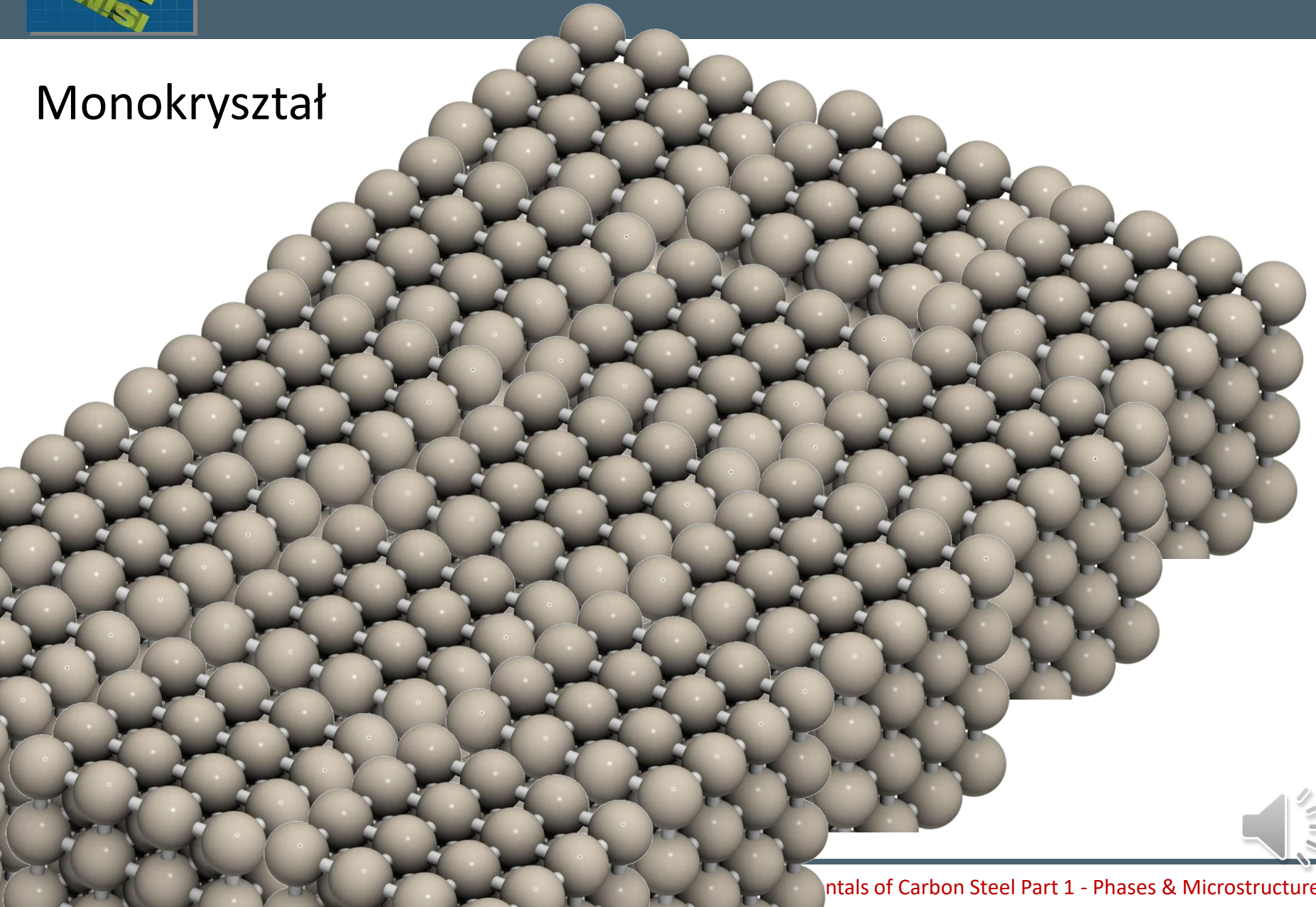

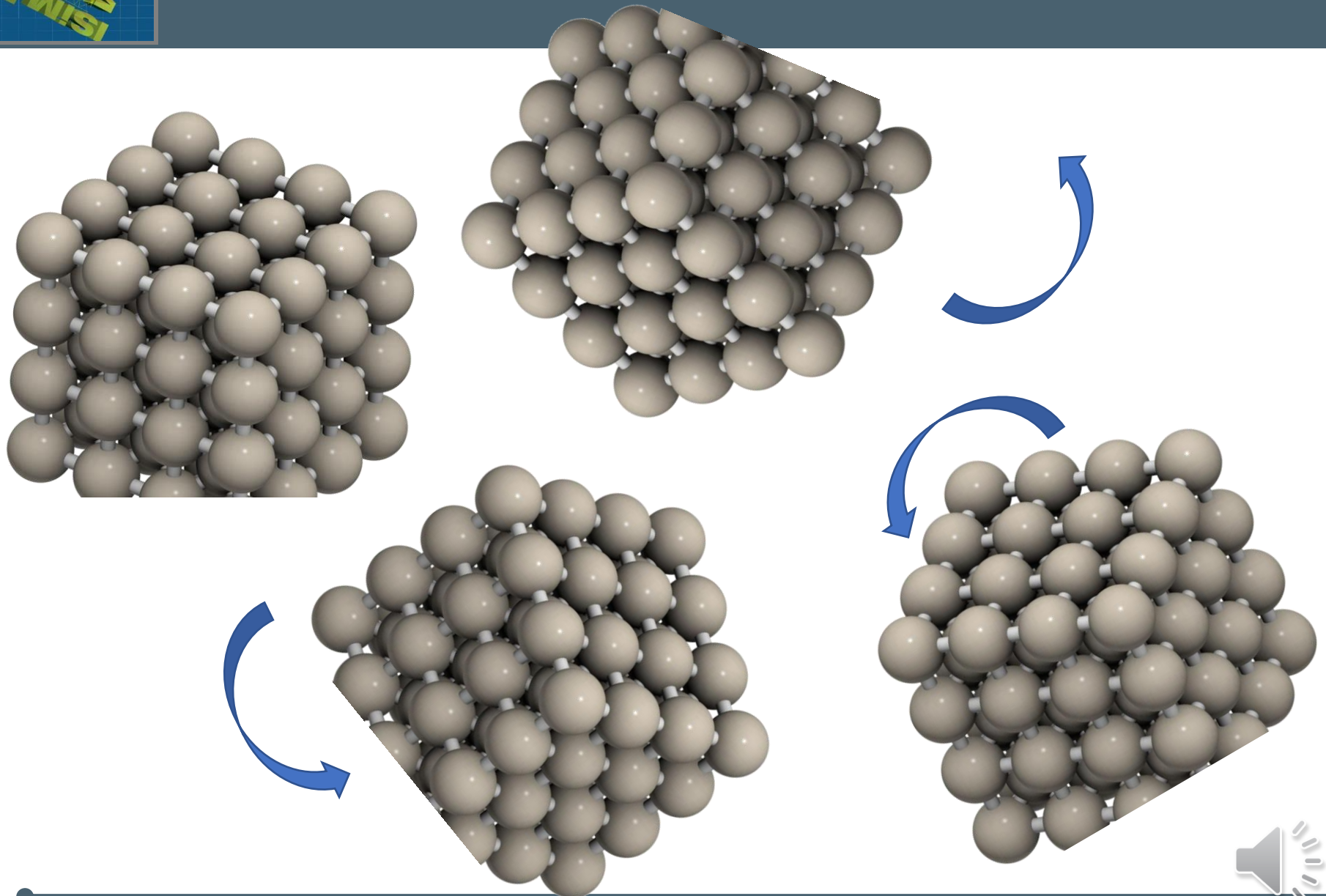

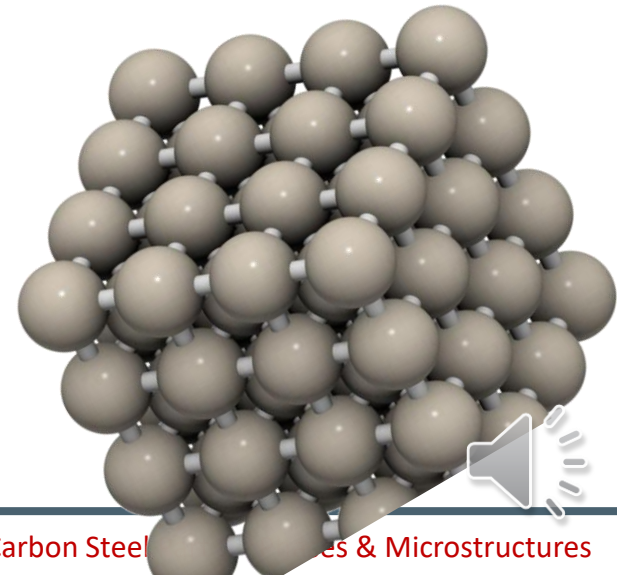
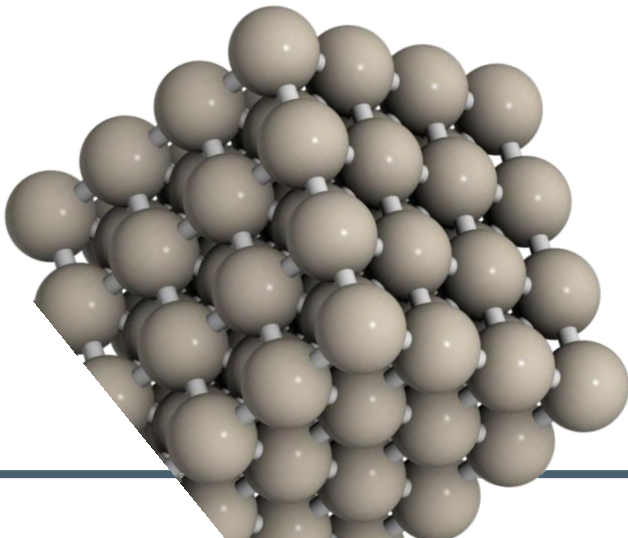
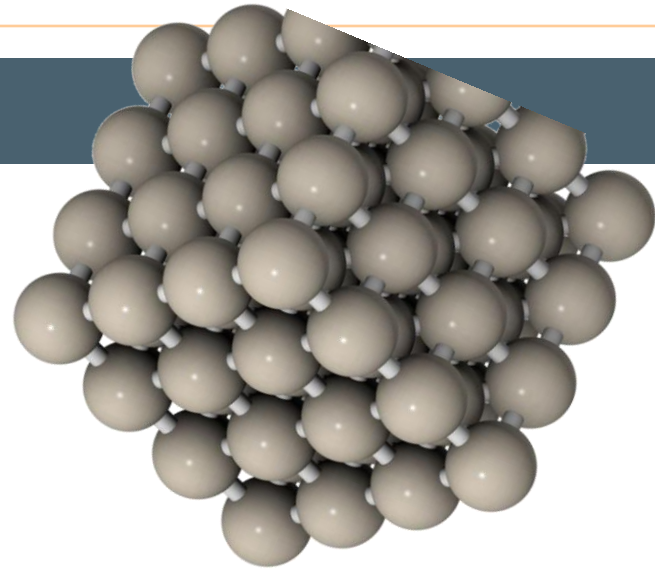
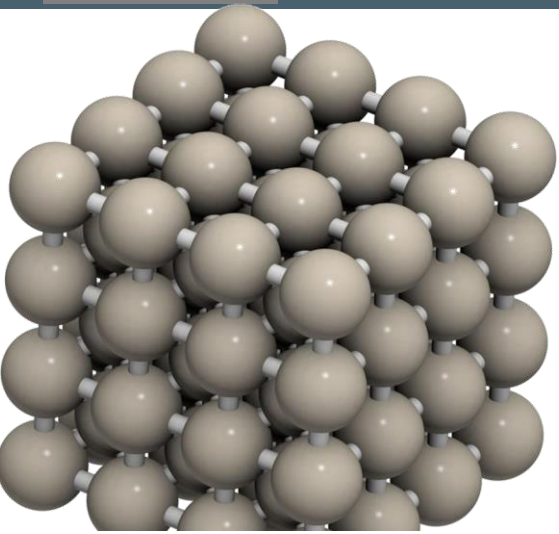

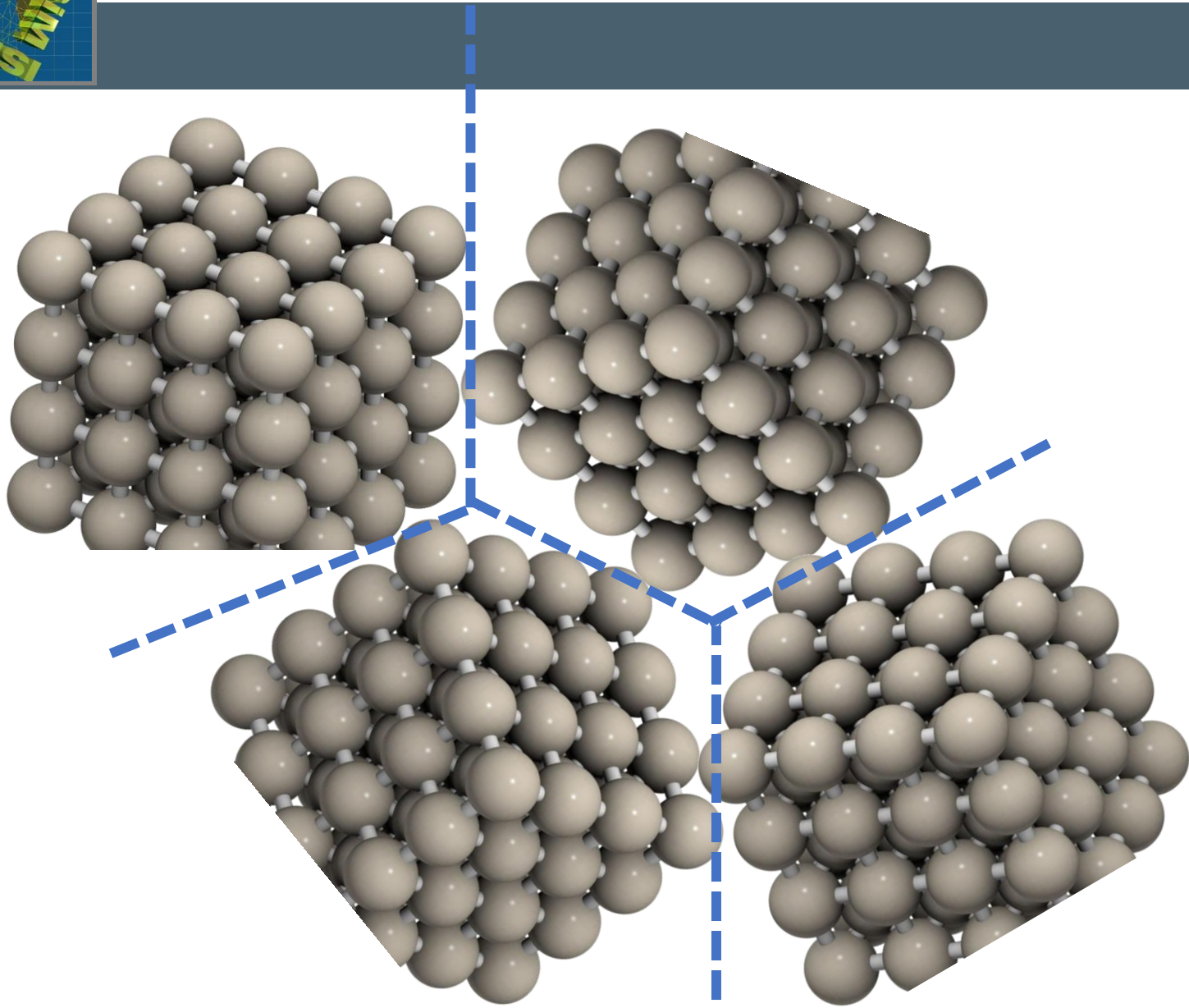
Monokryształ

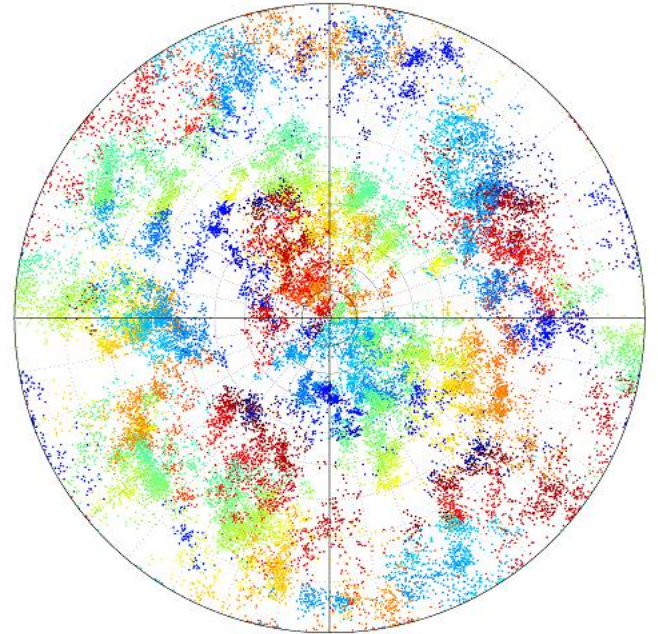
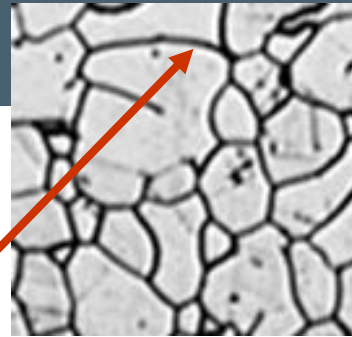
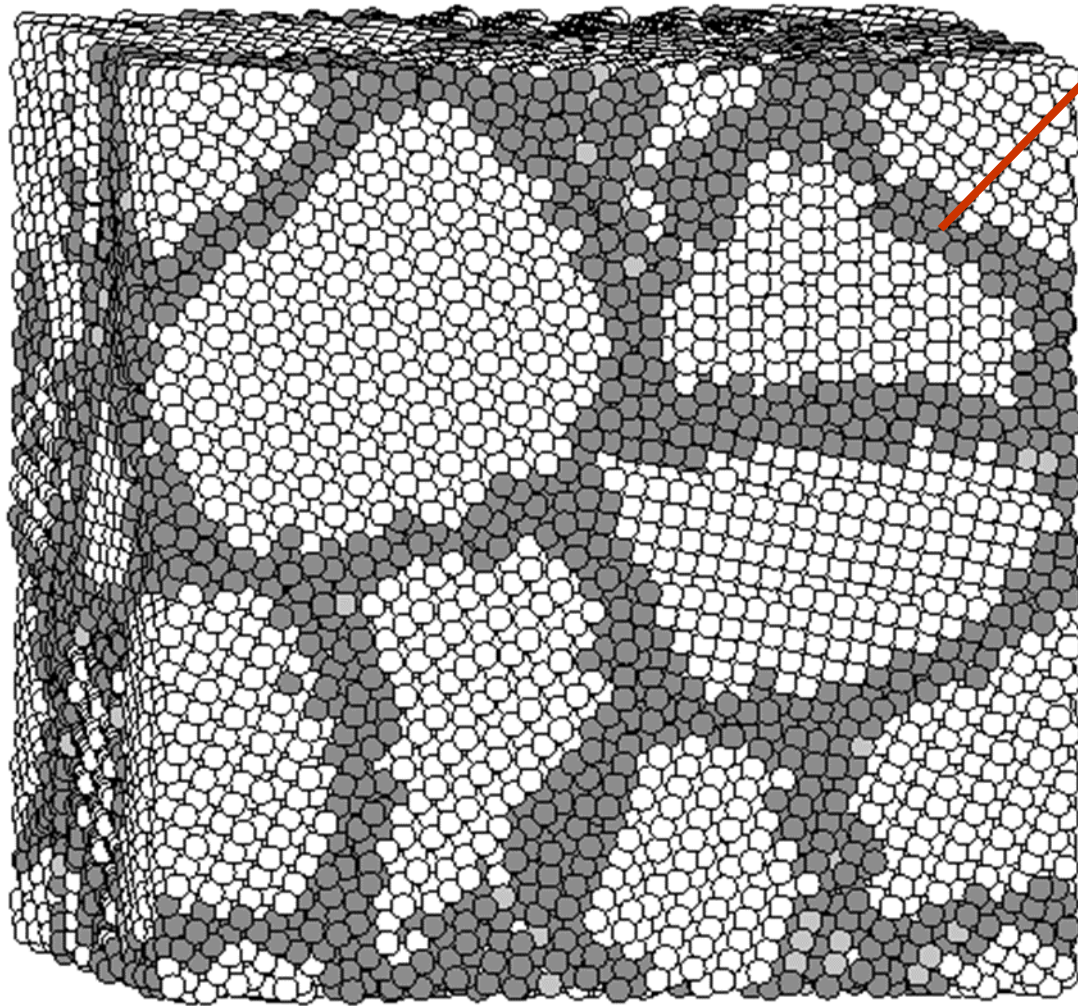

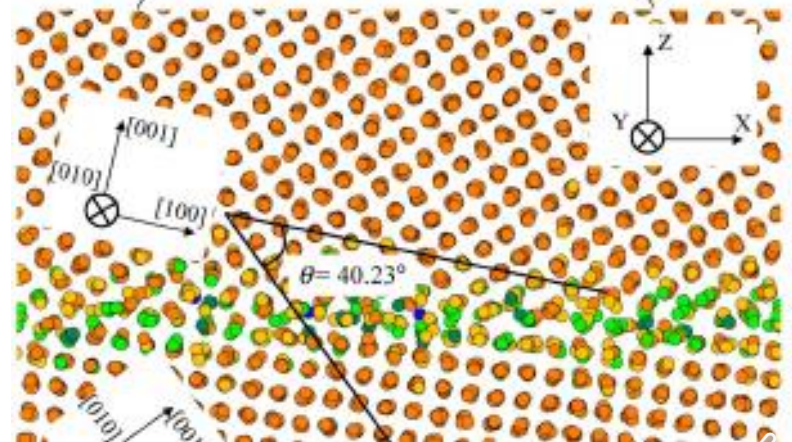
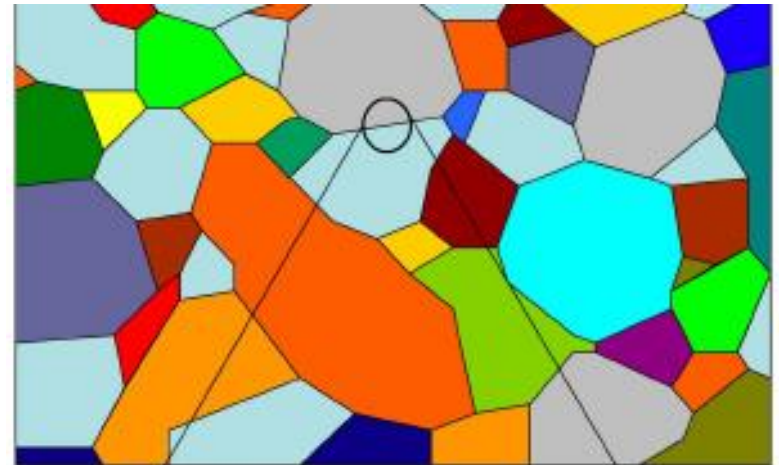
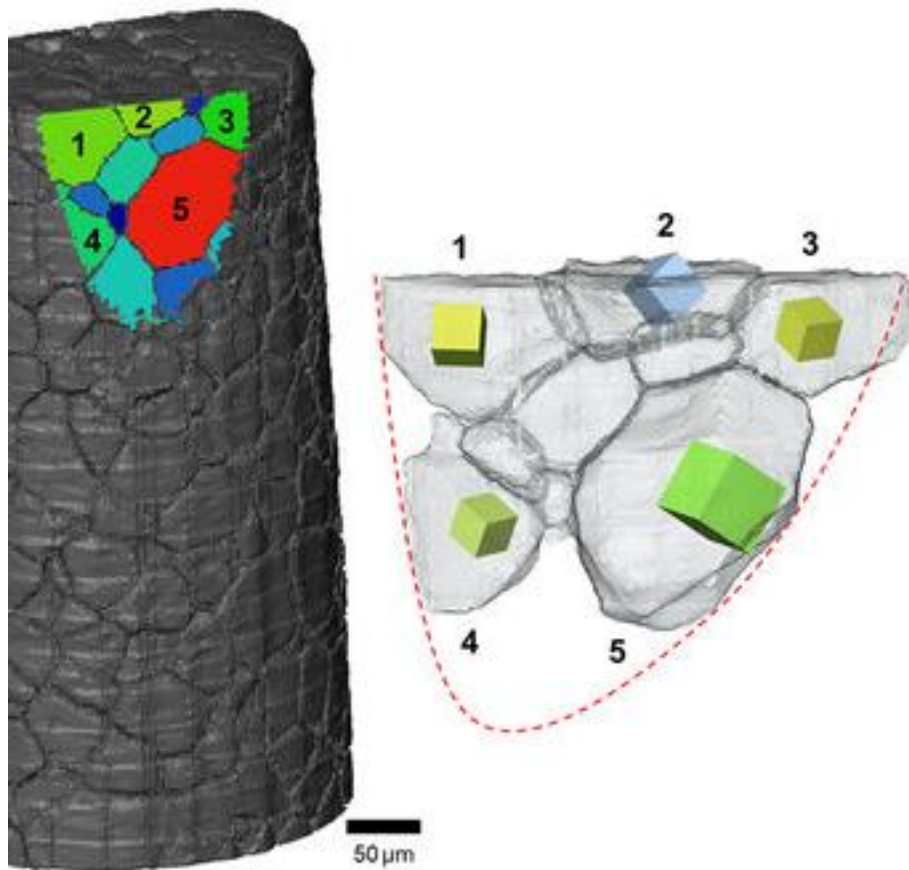

Polikryształ

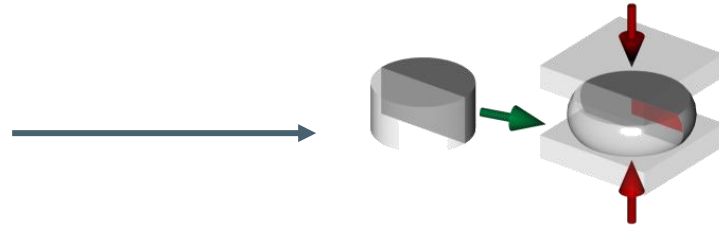
**Jak ocenić zachowanie się materiału
np. ocenić jego wytrzymałość na odkształcenie?**

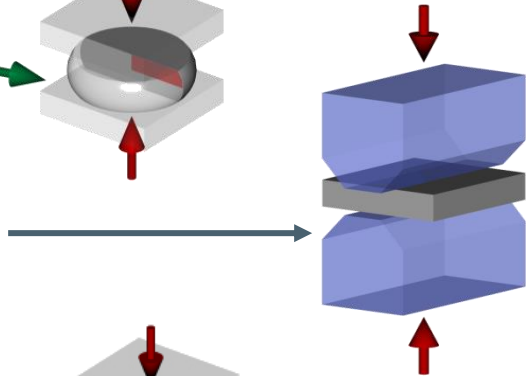

Badania eksperymentalne

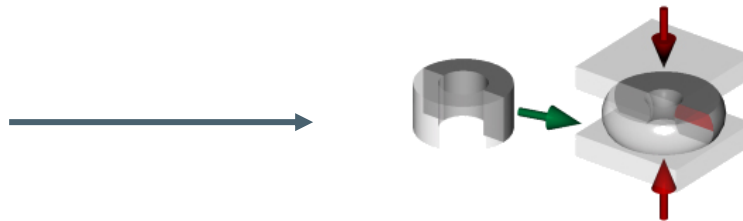
Spęcznie próbek osiowosypetrycznych

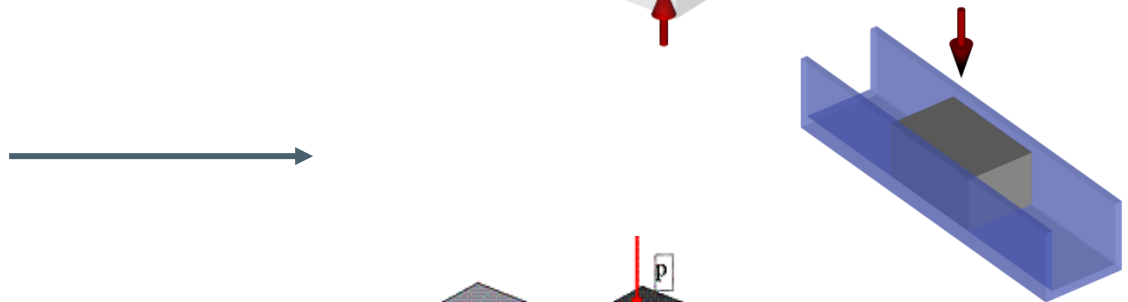
Spęcznie w płaskim stanie odkształcenia

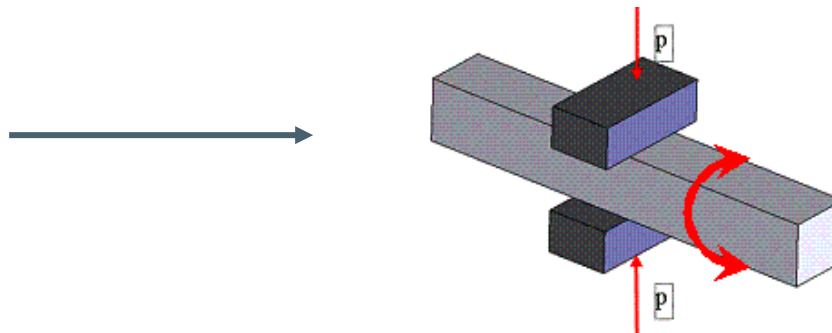
Spęcznie pierścieni

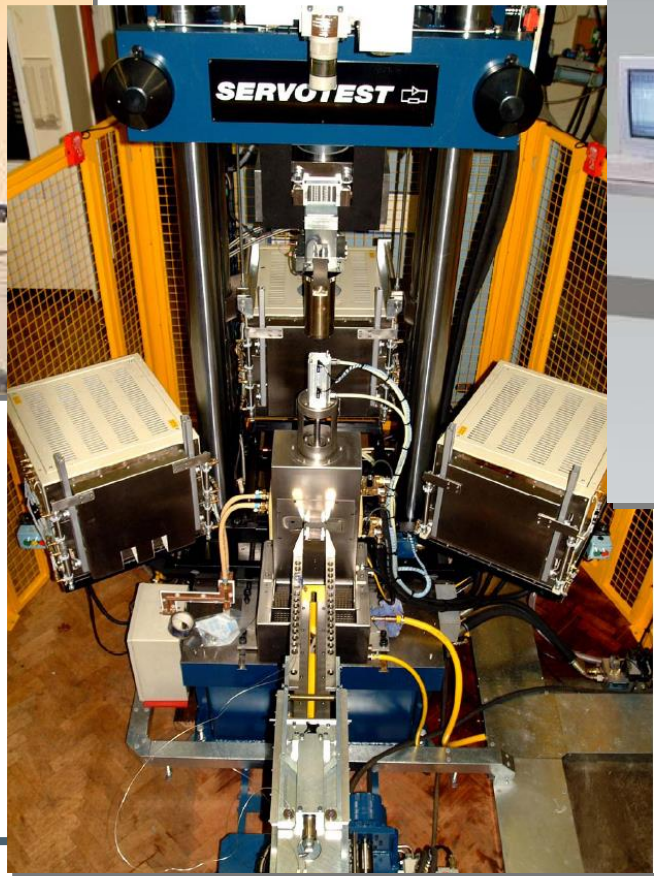
Próba kanalikowa

Próba MaxStrain

Maszyna wytrzymałościowa

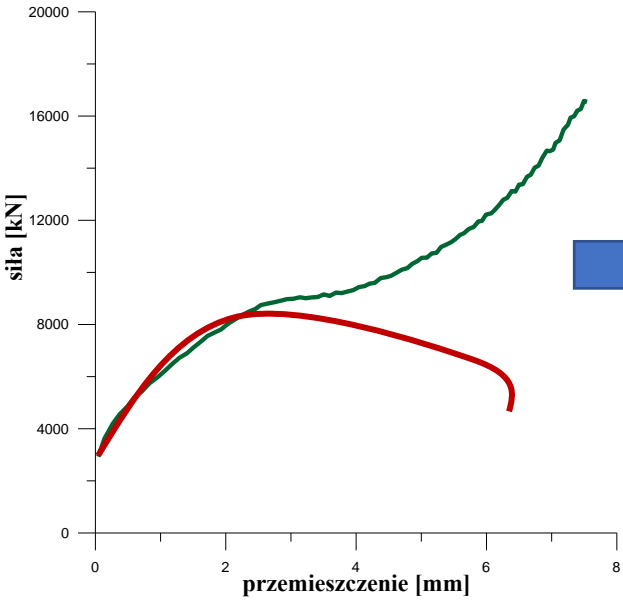

Krzywe umocnienia

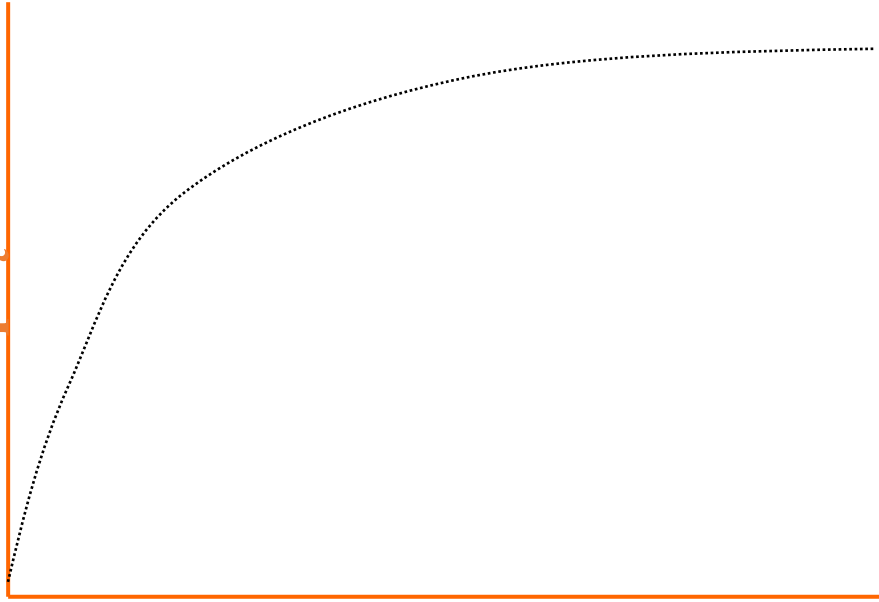

Test jednoosiowego rozciągania

Zależność siła od przesunięcia

naprężenie

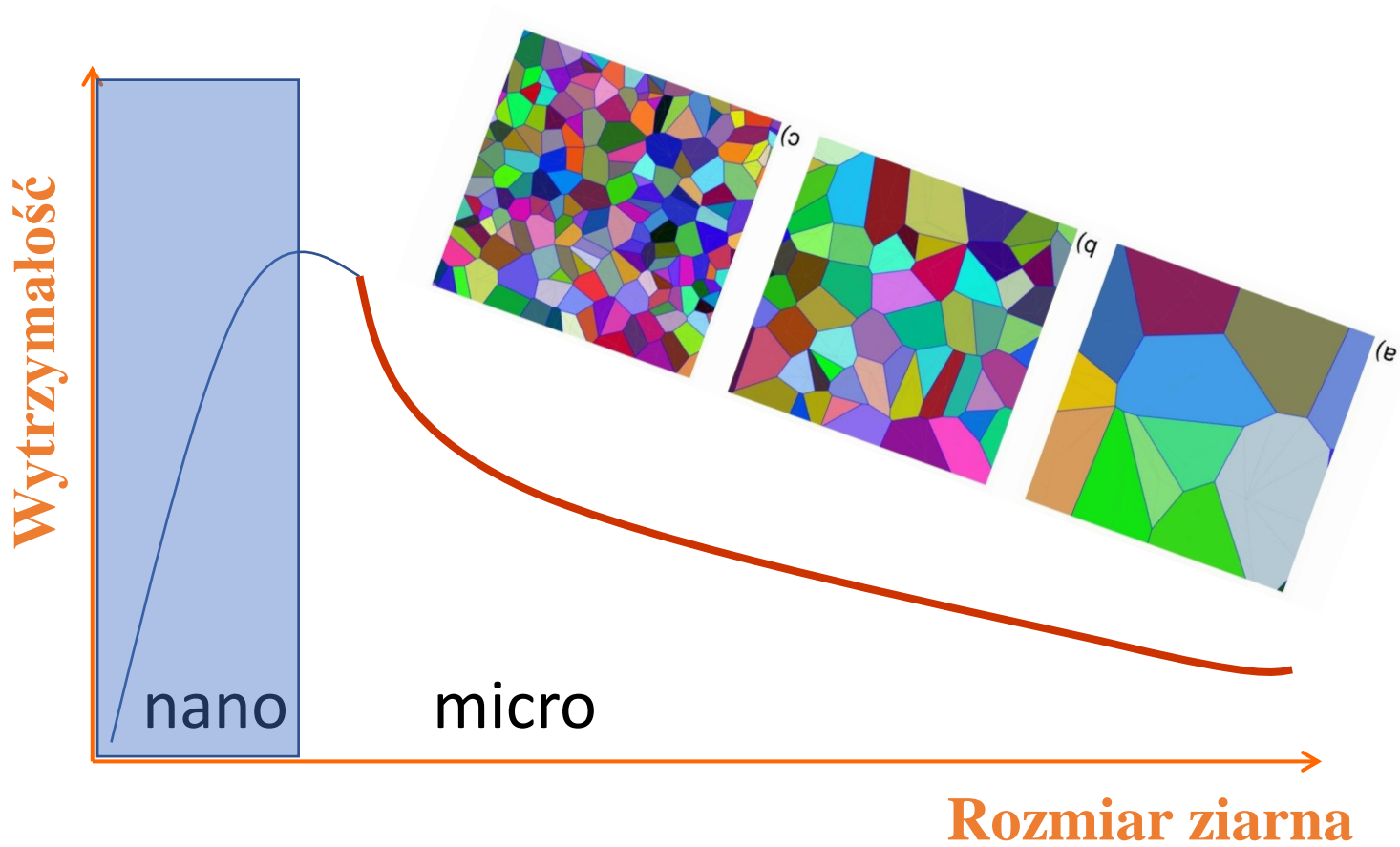

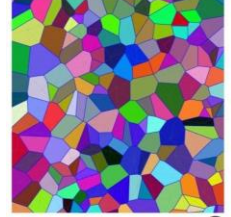
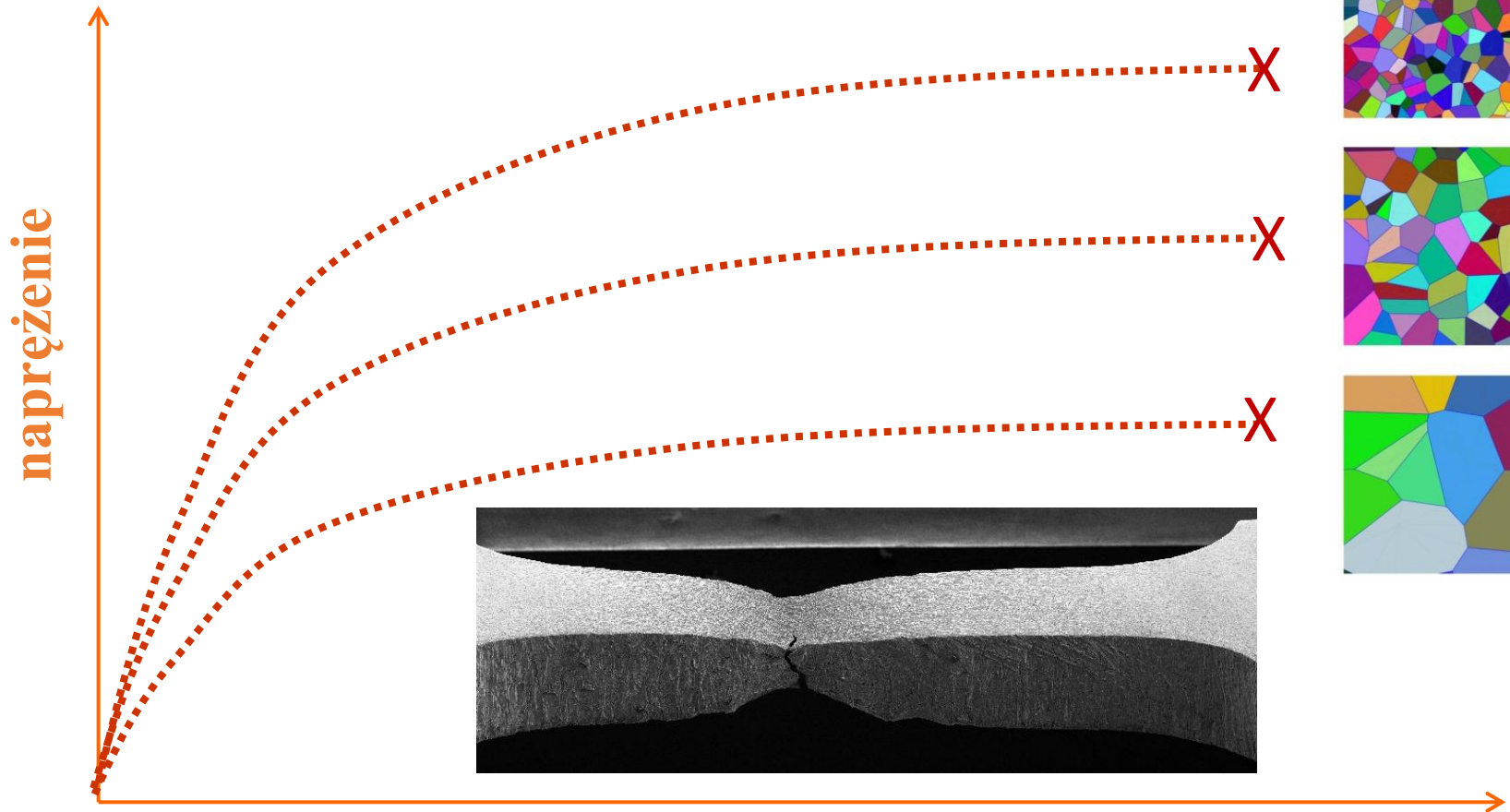
Jaką rolę odgrywa mikrostruktura materiału?

Czy kształt i rozmiar ziaren wpływają na wytrzymałość materiału?

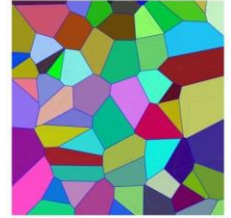

c)

b)

a)

odkształcenie

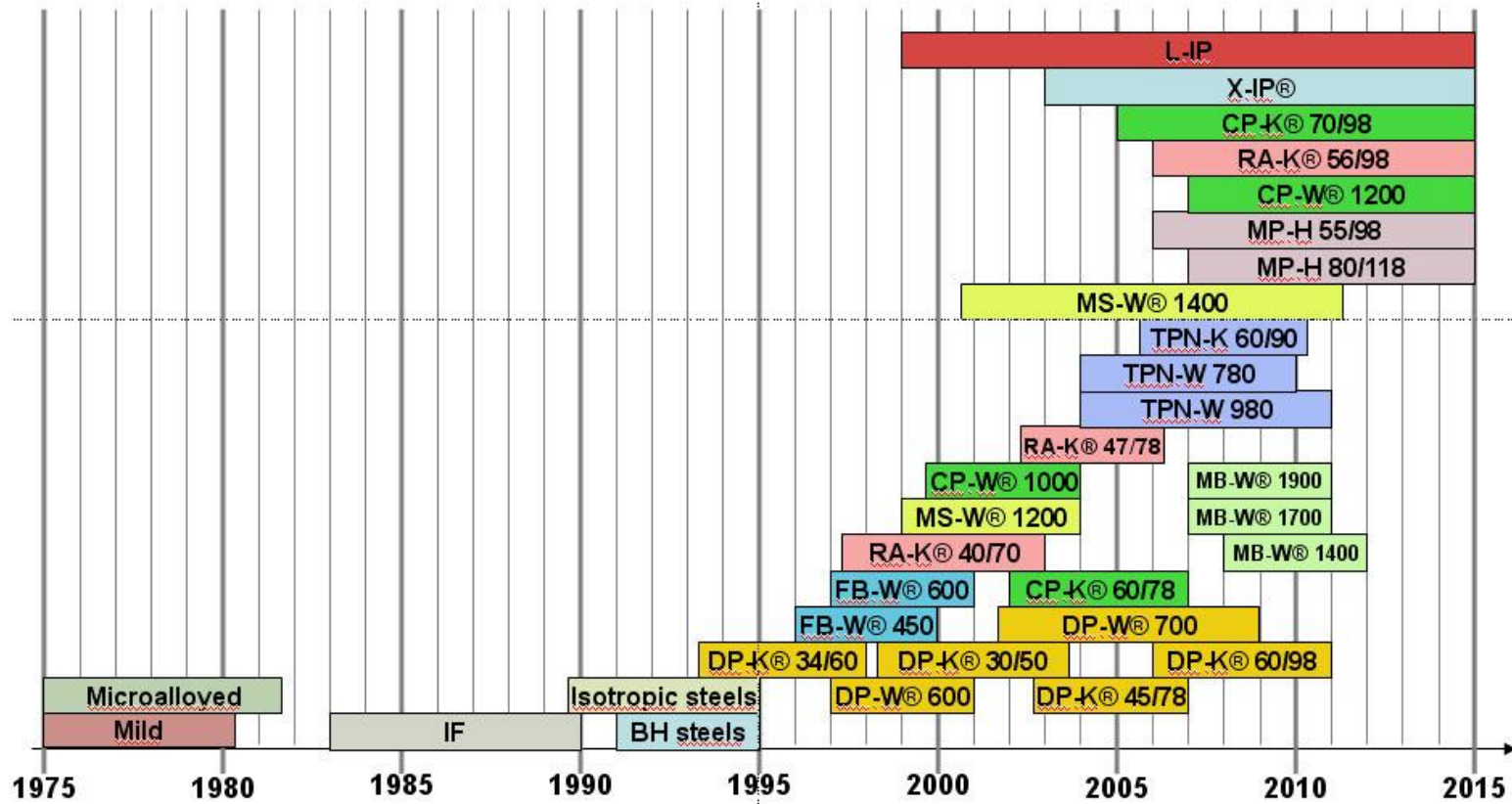

**Własności użytkowe materiałów inżynierskich
zależą bezpośrednio od budowy i morfologii
ich mikrostruktury!!!**

Jaroni U., Imlau K.P., Osburg B.: Neue Lösungsansätze für innovative Produkte und Umformtechnologien im Automobilbau, Proc. ASK25, Aachen, 2010, pp. 3-14.

Nowe materiały takie jak np.: stale DP (dual phase), bainityczne, AHSS (advanced high strength steels), IF (interstitial free), czy też nowoczesnych stopów aluminium, magnezu i miedzi.

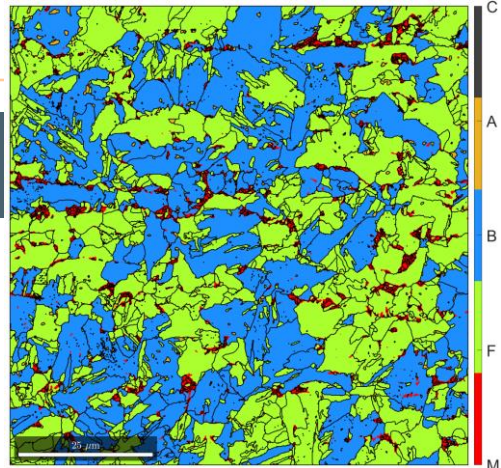

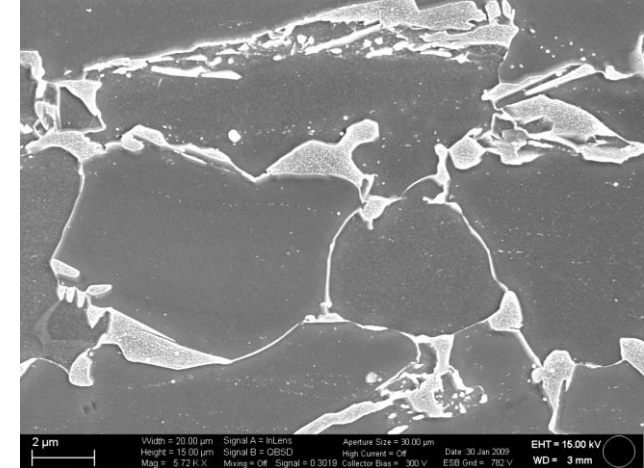
Miedź OFHC

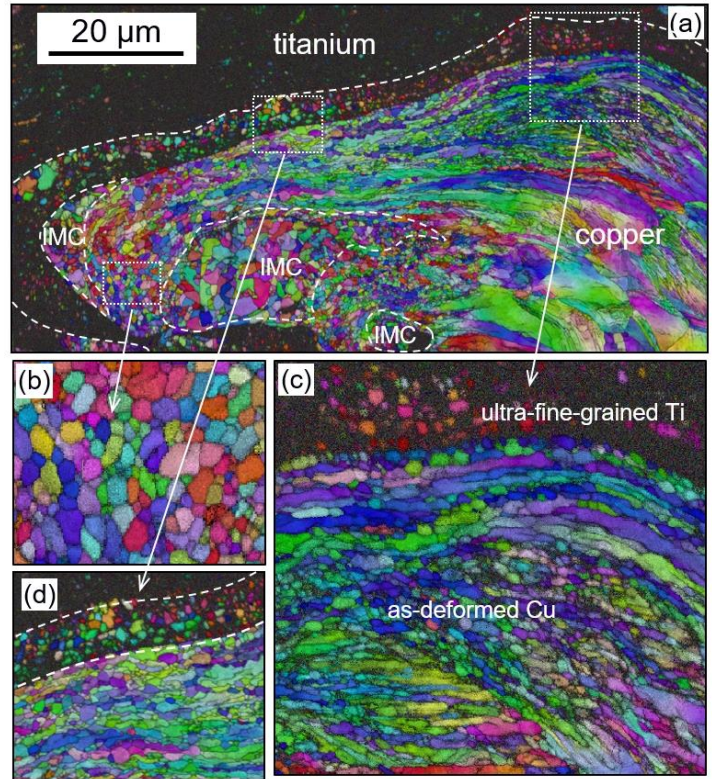
Badania własne

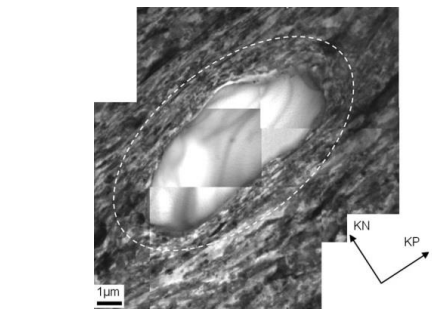
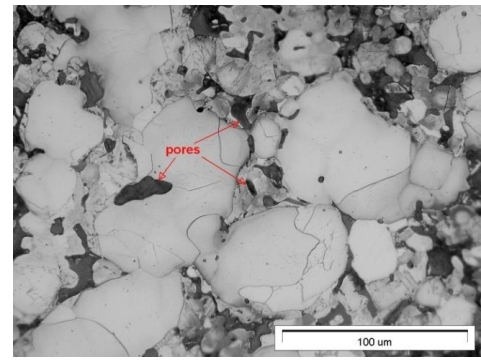
CP - Aachen

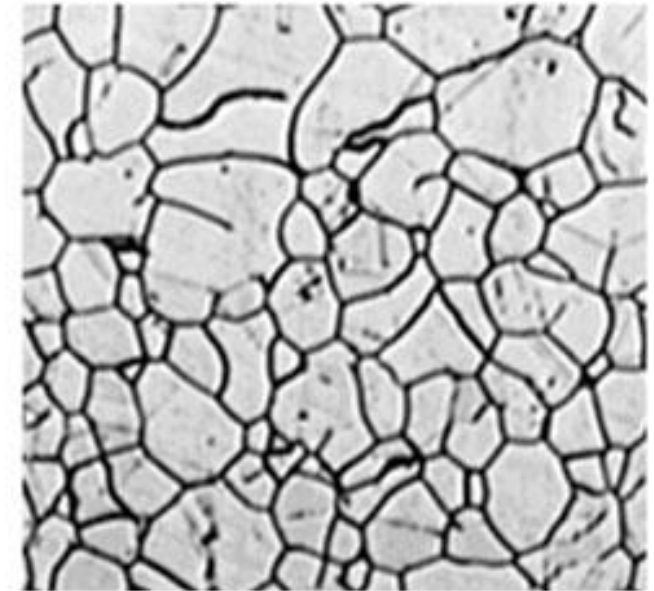
Stal DP (zdjęcie udostępnione przez prof. Romana Kuziaka, Instytut Metalurgii Żelaza IMŻ)

Struktura po spaniu wybuchowym (zdjęcie udostępnione przez prof. Henryka Paula, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN)

Wtrącenie w stopie aluminium (zdjęcie udostępnione przez prof. Henryka Paula, Instytut Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN)

Fe30Ni (Fang Bai Microstructural evolution in a model Fe-30Ni alloy during plane strain compression, praca doktorska, Uniwersytet Sheffield)

Modelowanie dyskretne

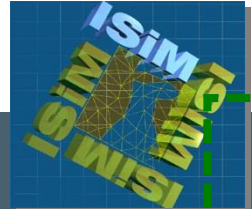

modelowanie wieloskalowe i
techniki wirtualizacji materiałów

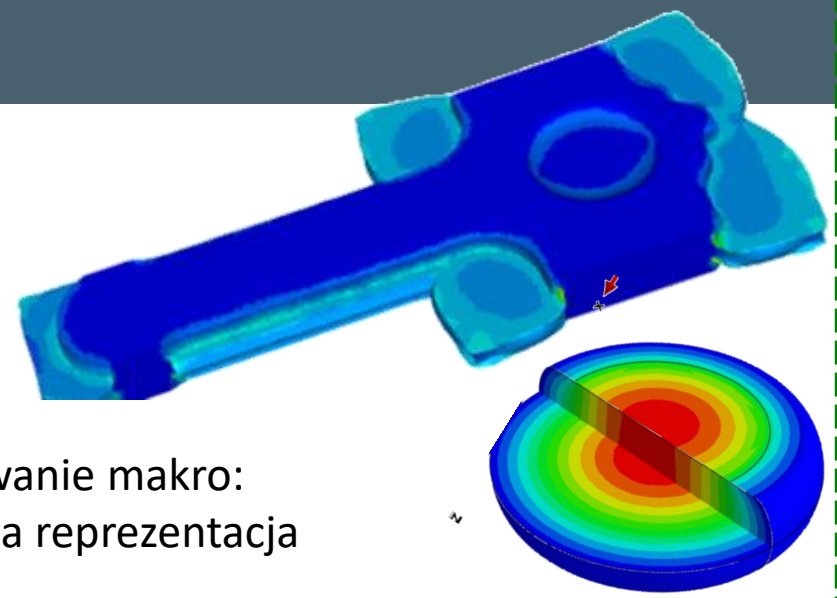

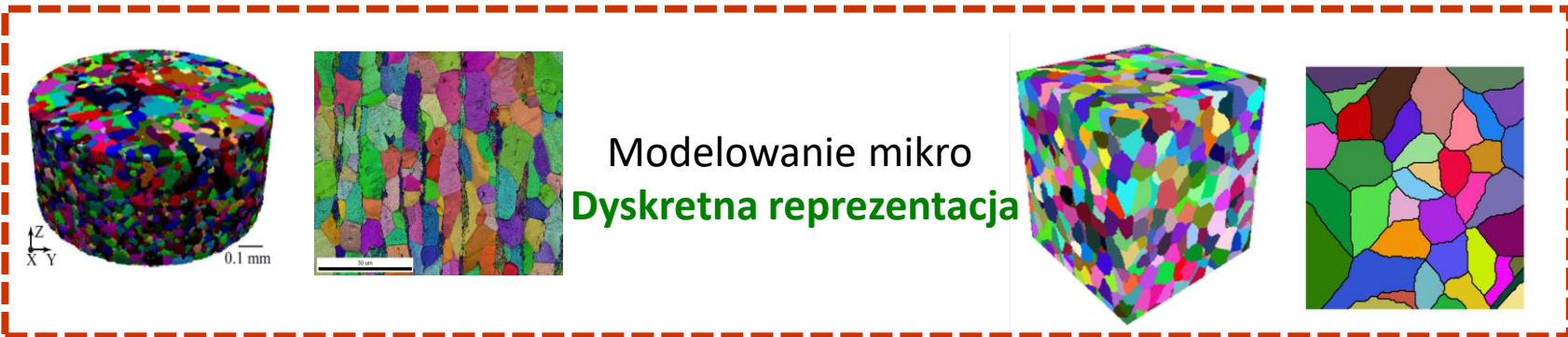
Modelowanie wieloskalowe

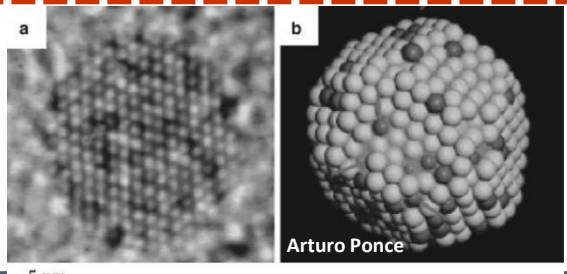
macro
mezo
micro
nano

Modelowanie makro:
kontynualna reprezentacja

Modelowanie mikro
Dyskretna reprezentacja

Arturo Ponce

